

Az új Ptk. létesítő okirattal kapcsolatos rendelkezéseinek áttekintése

HATÁRIDŐ: legkésőbb 2016. március 15., illetve a 2014. március 14-ét követően kezdeményezett módosítások során

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>3:4. § [A jogi személy létrehozásának szabadsága] (1) A jogi személy létrehozásáról a személyek szerződésben, alapító okiratban vagy alapszabályban (a továbbiakban együtt: létesítő okirat) szabadon rendelkezhetnek, a jogi személy szervezetét és működési szabályait maguk állapíthatják meg. (2) A jogi személy tagjai, illetve alapítói az egymás közötti és a jogi személyhez fűződő viszonyuk, valamint a jogi személy szervezetének és működésének szabályozása során a létesítő okiratban - a (3) bekezdésben foglaltak kivételével - eltérhetnek e törvénynek a jogi személyekre vonatkozó szabályaitól. (3) A jogi személy tagjai, illetve alapítói nem térhetnek el az e törvényben foglaltaktól, ha a) az eltérést e törvény tiltja; vagy b) az eltérés a jogi személy hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza.</p>	<p>2. § (1) A törvény védi a személyek vagyoni és személyhez fűződő jogait, továbbá törvényes érdekeit. (2) A törvény biztosítja a személyeknek az őket megillető jogok szabad gyakorlását, e jogok társadalmi rendeltetésének megfelelően.</p>	<p>érdemi változást nem eredményez</p>
<p>(4) A jogi személy a jogi személy típusnak megfelelő létesítő okiratán alapuló bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre. A jogi személy nyilvántartásba való bejegyzését a nyilvántartó bíróság jogszabályban meghatározott okból tagadhatja meg. (5) A jogi személy határozott vagy határozatlan időre jöhet létre. Ha a létesítő okirat a jogi személy fennállásának időtartamáról nem rendelkezik, a jogi személy határozatlan időre jön létre.</p>	<p>61.§ ... (4) Az egyesület megalapítását követően kérni kell annak nyilvántartásba vételét. Az egyesület nyilvántartásba vétele nem tagadható meg, ha az egyesület a) alapszabályában foglalt célok és tevékenységek nem ellentétesek az Alaptörvénnyel, és b) alapítói eleget tettek a törvényben előírt követelményeknek. ... (6) Az egyesület a nyilvántartásba vétellel jön létre. Az alapszabály módosítása esetén az egyesület nyilvántartásba vételére irányadó szabályokat kell alkalmazni. 74/A. § ... (2) Az alapítvány a bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre. A</p>	<p>érdemi változást nem eredményez</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
	<p>nyilvántartásba vétel nem tagadható meg, ha az alapító okirat az e törvényben meghatározott feltételeknek megfelel. Az alapítvány tevékenységét a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedése napján kezdheti meg.</p> <p>...</p> <p>(4) Az alapítványt annak székhelye szerint illetékes törvényszék (a továbbiakban: bíróság) veszi nyilvántartásba. A nyilvántartásba vételre irányuló kérelmet a bírósághoz az alapító nyújtja be. A kérelemhez csatolni kell a szervezetek és más, civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról, valamint e szervezetekkel összefüggő egyes polgári peres és nemperes eljárásokról szóló törvényben meghatározott okiratokat.</p> <p>(5) A bíróság a nyilvántartásba vételről nemperes eljárásban határoz. A bíróság a nyilvántartásba vételről szóló határozatát az ügyésznek is kézbesíti.</p>	
<p>3:63. § [Az egyesület fogalma] (1) Az egyesület a tagok közös, tartós, alapszabályban meghatározott céljának folyamatos megvalósítására létesített, nyilvántartott tagsággal rendelkező jogi személy. (2) Egyesület nem alapítható gazdasági tevékenység céljára. (3) Az egyesület az egyesületi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult. (4) Az egyesület vagyonát céljának megfelelően használhatja, vagyonát nem oszthatja fel tagjai között, és a tagok részére nyereséget nem juttathat. (5) Az egyesület alapszabálya az egyesület valamely szervezeti egységét jogi személlyé nyilváníthatja.</p> <p>3:378. § [Az alapítvány fogalma] Az alapítvány az alapító által az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására létrehozott jogi személy. Az alapító az alapító okiratban meghatározza az alapítványnak juttatott vagyont és az alapítvány szervezetét.</p> <p>3:379. § [Az alapítvány tevékenységének korlátai] (1) Alapítvány nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására. (2) Az alapítvány az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül</p>	<p>61. § (1) Az egyesület olyan Magyarországon önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. Az egyesület jogi személy.</p> <p>(2) Egyesület elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység folytatása céljából nem hozható létre, ilyen tevékenységet csak a célja megvalósításának előmozdítása érdekében, kiegészítő jelleggel végezhet.</p> <p>...</p> <p>(5) Az egyesület alapszabálya az egyesület valamely szervezeti egységét jogi személlyé nyilváníthatja, ha annak önálló ügyintéző és képviselői szerve van, továbbá rendelkezik a működéséhez szükséges vagyonnal.</p> <p>74/A. § (1) Magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: alapító) - tartós közérdekű célra - alapító okiratban alapítványt hozhat létre. Alapítvány elsődlegesen gazdasági tevékenység folytatása céljából nem alapítható. Az alapítvány javára a célja megvalósításához szükséges vagyont kell rendelni. Az alapítvány jogi személy.</p>	<p>érdemi változást nem eredményez</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult.</p> <p>(3) Alapítvány nem lehet korlátlan felelősségű tagja más jogalanynak, nem létesíthet alapítványt és nem csatlakozhat alapítványhoz.</p> <p>(4) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, alapítvány nem hozható létre az alapító, a csatlakozó, az alapítványi tisztségviselő, az alapítványi szervek tagja, valamint ezek hozzátartozói érdekében. Nem sérti e rendelkezést az alapítvány tisztségviselőinek szerződés szerint járó díjazása.</p>		
<p>3:64. § [Létesítés] Az egyesület létrehozásához alapszabály elfogadása, az alapszabály elfogadásához legalább tíz személy egybehangzó akaratnyilatkozata szükséges.</p>	<p>61. § ... (3) Az egyesület alapításához az szükséges, hogy legalább 10 alapító tag az egyesület megalakítását kimondja, az egyesület alapszabályát elfogadja, ügyintéző és képviseleti szerveit megválassza és Magyarországon székhellyel rendelkezik.</p>	<p>érdemi változást nem eredményez</p>
<p>3:380. § [Alapítvány létesítése több alapító által] (1) Több személy együttesen is létesíthet alapítványt. (2) Ha több alapító létesít alapítványt, az alapítói jogokat az alapítók együttesen gyakorolják.</p> <p>3:395. § [Az alapítók gyűlése] (1) Ha több személy együttesen úgy létesít alapítványt, hogy az alapítói jogokat testületben látják el, az alapítók gyűlésére az alapító okiratban nem rendezett kérdésekben az egyesület közgyűlésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. (2) Az alapítói jogoknak az alapítók gyűlése általi gyakorlása során figyelmen kívül kell hagyni azt az alapítót, aki ismeretlen helyen tartózkodik és alapítói jogai gyakorlásának az erre irányuló felhívás hirdteményi kézbesítése alapján sem tesz eleget. (3) A (2) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell abban az esetben is, ha az alapítói jogokat az alapítvány kijelölt szerve testületként gyakorolja.</p>		<p>az új szabályozás az alapítvány esetében kiegészül a több alapító együttes joggyakorlásának kimondásával és annak módjával [pl. az egyesület közgyűlésére vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásának eredménye, hogy az alapítók gyűlése körében az alapítók egyenlősége biztosított, szavazati arányaikra nincs ráhatással vagyoni hozzájárulásuk mértéke]</p>
<p>3:381. § [Az alapításra vonatkozó jognyilatkozat visszavonása] Az alapító a nyilvántartásba történő bejegyzés jogerőre emelkedéséig vonhatja vissza az alapításra vonatkozó jognyilatkozatát.</p>	<p>74/A. § ... (3) A nyilvántartásba vétel után az alapító az alapítványt nem vonhatja vissza.</p>	<p>érdemi változást nem eredményez, az alapító továbbra sem szüntetheti meg az alapítványt [Ptk. 3:403. § (2)]</p>
<p>3:388. § [Alapítvány létesítése végintézkedéssel] (1) Alapítvány írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben</p>	<p>74/D. § (1) Ha az alapítvány létrehozása az alapító okiratot tartalmazó végrendeletben történt, annak nyilvántartásba vétele</p>	<p>az új szabályozás részletesebben szabályozza a végintézkedés és</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>is létesíthető. Ilyen esetben a végintézkedésnek tartalmaznia kell az alapító okirat tartalmi elemeit.</p> <p>(2) Írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány esetén az alapítvány nyilvántartásba vétele iránt a kuratórium tagjának kijelölt személy köteles eljárni. Ha a nyilvántartásba vétel iránt egyik kuratóriumi tagnak kijelölt személy sem intézkedik, a nyilvántartó bíróság által kijelölt ügygondnok jár el.</p> <p>(3) A végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány a nyilvántartásba vétellel az alapító halálának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre.</p> <p>(4) Az alapítvány nyilvántartásba vétele ügyében eljáró személy jogosult a vagyon érdekében eljárni és köteles annak megóvása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni.</p> <p>3:389. § [Alapítvány létesítése meghagyással]</p> <p>(1) Alapítvány létesítését az örökhagyó meghagyásban is elrendelheti. A meghagyásban meg kell határozni a létesítendő alapítvány célját és vagyonát, valamint ki kell jelölni azt a személyt, aki az alapítvány létrehozását követelheti.</p> <p>(2) Ha a meghagyást annak kötelezettje felszólítás ellenére nem teljesíti, az alapítvány létrehozásának követelésére jogosult személy a bíróságtól kérheti az alapítvány alapító okiratának ítélettel történő pótlását és az örökös vagy a hagyományos kötelezését az alapítványi vagyon szolgáltatására. Az alapítvány létrehozásának követelésére jogosult személy a bíróság határozata alapján kérheti a nyilvántartó bíróságtól az alapítvány nyilvántartásba vételét.</p> <p>3:390. § [A végintézkedéssel létesített alapítvány meghíusulása]</p> <p>(1) Ha végrendeletben vagy öröklési szerződésben tett közérdekű célú alapítvány nem jön létre, az örökhagyó juttatása közérdekű meghagyásnak minősül, és az alapítványnak szánt vagyont a meghíusult alapítvány céljának megvalósítása érdekében kell kezelni.</p> <p>(2) Ha végrendeletben vagy öröklési szerződésben nem közérdekű célra tett alapítvány nem jön létre, az így érintett vagyon a hagyatéék részét képezi.</p>	<p>iránt - ha az nem a végrendeleti végrehajtó feladata - a közjegyző által kirendelt ügygondnok köteles gondoskodni.</p> <p>(2) A végrendeletben létesített alapítványt - nyilvántartásba vétele esetén - olyannak kell tekinteni, mint amely a javára rendelt vagyont az öröklés megnyíltával megszerezte. A végrendeletbe foglalt, de a törvényben meghatározott feltételek hiánya miatt nyilvántartásba nem vett alapítvány részére történő vagyonrendelést közérdekű meghagyásnak kell tekinteni.</p>	<p>meghagyás eseteit a végrehajthatóság biztosítása érdekében</p>
<p>3:5. § [A létesítő okirat tartalma] A jogi személy létesítő okiratában a jogi személy létesítésére irányuló akarat kifejezésén túl meg kell határozni</p>		<p>a létesítő okirat tartalmát az új Ptk. sokkal pontosabban, részletesen meghatározza ezért</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>a) a jogi személy nevét; b) a jogi személy székhelyét; c) a jogi személy célját vagy fő tevékenységét; d) a jogi személyt létesítő személy vagy személyek nevét, valamint azok lakóhelyét vagy székhelyét; e) a jogi személy részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, továbbá a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét; és f) a jogi személy első vezető tisztségviselőjét.</p> <p>3:71. § [Az alapszabály tartalmi elemei és értelmezése] (1) A jogi személy létesítő okiratának általános kötelező tartalmi elemein túl az egyesület alapszabályában meg kell határozni a) a tag jogait és kötelezettségeit; b) az egyesület szerveit és azok hatáskörét, továbbá a tagokra, a vezető tisztségviselőkre és a felügyelőbizottsági tagokra vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi szabályokat; c) a jogszabályt, az alapszabályt vagy az egyesületi határozatot sértő vagy az egyesület céljával összeegyezhetetlen tagi magatartás esetén alkalmazható jogkövetkezményeket és a taggal szembeni eljárás szabályait vagy mindezeknek a mellőzését; d) a közgyűlés összehívásának és lebonyolításának, a közgyűlés helye meghatározásának, a közgyűlési meghívó tartalmának, a napirendnek, a közgyűlés tisztségviselőinek, a levezető elnöknek, a szavazatszámológó megválasztásának, a határozatképességnek, a szavazásnak, a jegyzőkönyvvezetésnek, valamint a határozatok kihirdetésének szabályait; és e) a szavazati jog gyakorlásának feltételeit. (2) Az alapszabályt az egyesület céljának figyelembevételével kell értelmezni.</p> <p>3:391. § [Az alapító okirat tartalmi elemei] (1) A jogi személy létesítő okiratának általános kötelező tartalmi elemein kívül az alapítvány alapító okiratában meg kell határozni a) az alapítvány határozott vagy határozatlan időre történő létesítését, határozott időre történő létesítésnél a határozott időtartamot; b) az alapítványi vagyon kezelésének és felhasználásának szabályait; c) a kuratóriumi tagság keletkezésére és megszűnésére vonatkozó</p>	<p>62. § (1) Az egyesület alapszabályában rendelkezni kell a szervezet nevééről, céljáról és székhelyéről, szervezetről, a tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének módjáról és feltételeiről.</p> <p>(2) Az egyesület alapszabálya az abban meghatározott célkitűzéseknek megfelelően biztosítja a szervezet működését, elősegíti a tagok jogainak és kötelességeinek érvényesülését.</p> <p>74/B. § (1) Az alapító okiratban meg kell jelölni az alapítvány a) nevét; b) célját; c) céljára rendelt vagyont és annak felhasználási módját; d) székhelyét.</p> <p>(2) Az alapító okiratban az alapító rendelkezhet az alapítványhoz való csatlakozás lehetőségéről és egyéb feltételekről is.</p> <p>(3) Az alapító az alapító okiratban az alapítvány szervezeti egységét jogi személynek nyilváníthatja, ha a szervezeti egységnek</p>	<p>szükséges áttekinteni a létesítő okiratot, hogy minden felsorolt elem megtalálható-e benne jelentős újdonság, hogy minden egyesület és alapítvány esetében kell tartalmazza a létesítő okirat (alapszabály, alapító okirat) a létesítő személy(ek) nevét [egyesületnél – a szövetség kivételével – a tagnyilvántartás továbbra sem nyilvános], valamint az első vezető tisztségviselőt; ezzel kapcsolatosan fontos átmeneti szabály, hogy a 2014. március 15. előtt létrejött egyesületnek nem kell az alapító tagokkal kapcsolatos adatokat feltüntetni az alapszabály módosításakor [Ptk. 11. § (1) bek.]</p>

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>szabályokat, a kuratóriumi tagság határozott vagy határozatlan időre szóló voltát, határozott idejű kuratóriumi tagság esetén a határozott időtartamot, továbbá a kuratórium tagjaira vonatkozó kizáró és összeférhetetlenségi szabályokat; és</p> <p>d) a kuratóriumi tagsági díjazás megállapításának szabályait.</p> <p>(2) Az alapító okirat szükség szerint rendelkezik</p> <p>a) az alapító jogainak meghatározott alapítványi szerv hatáskörébe utalásáról;</p> <p>b) az alapítói jogok átruházásának szabályairól;</p> <p>c) az alapítványhoz való csatlakozásnak vagyoni juttatás fejében történő megengedéséről, annak feltételeiről és a csatlakozót megillető alapítói vagy egyéb jogokról;</p> <p>d) gazdasági tevékenység folytatásáról és ennek kereteiről;</p> <p>e) az alapítványi szervek hatásköréről és eljárási szabályairól;</p> <p>f) az alapítók gyűlésének létesítéséről és e gyűlés működési szabályairól;</p> <p>g) az e törvényben nem nevesített alapítványi szervek létesítéséről, eljárási szabályainak meghatározásáról, tagjainak kinevezéséről, visszahívásáról és javadalmazásáról;</p> <p>h) az alapítvány képviselőjének részletes szabályairól, ideértve az alapítvány munkavállalóival szemben a munkáltatói jogok gyakorlását;</p> <p>i) a kedvezményezettek körének meghatározásáról, illetve a kedvezményezett személyek megjelöléséről, továbbá a kedvezményezetteket megillető szolgáltatásról és jogokról;</p> <p>j) az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére az alapítvány fennmaradó vagyona jogosultjának megnevezéséről.</p> <p>(3) Az alapító az alapító okiratban az alapítvány szervezeti egységét jogi személynek nyilváníthatja.</p> <p>3:392. § [Az alapító okirat értelmezése] Az alapító okiratot az alapító akaratára szerint kell értelmezni, úgy, hogy az alapítvány célja megvalósuljon.</p> <p>3:393. § [Az alapító okirat módosítása] (1) Semmis az alapító okiratban az alapítvány céljának módosítása, kivéve, ha az alapítvány a célját megvalósította, vagy a cél elérése lehetetlenné vált, és az új cél megvalósítására az alapítvány elegendő vagyonnal rendelkezik. (2) Semmis az alapító okirat olyan módosítása, amely az alapítvány</p>	<p>önálló ügyintéző és képviselői szerve van, valamint, ha rendelkezik a működéséhez szükséges, az alapítvány céljára rendelt vagyonból elkülönített vagyonnal.</p> <p>(4) Ha az alapító az alapítványhoz való csatlakozást megengedi (nyílt alapítvány), az alapítványhoz - az alapító okiratban meghatározott feltételek mellett - bárki csatlakozhat. Nyílt alapítvány alapításakor az alapítvány rendelkezésére legalább olyan mértékű vagyont kell bocsátani, amely a működése megkezdéséhez feltétlenül szükséges.</p> <p>(5) Az alapító az alapító okiratot indokolt esetben - az alapítvány nevének, céljának és vagyonának sérelme nélkül - módosíthatja. A módosításra egyebekben az alapítvány nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.</p> <p>(6) Az alapítvány gazdálkodására az egyesület gazdálkodására vonatkozó szabályok [62. § (3) bek.] az irányadók.</p>	

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>vagyonának csökkentésére irányul, vagy - ha az alapítványhoz csatlakozás történt - az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére kijelölt kedvezményezett személyét megváltoztatja.</p>		
<p>3:6. § [A jogi személy neve] (1) A jogi személy nevének olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett más jogi személy elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszhető. Ha több jogi személy nyilvántartásba vételét kéri azonos vagy összetéveszhető név alatt, a név viselésének joga azt illeti meg, aki kérelmét elsőként nyújtotta be. (2) A jogi személy neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot. A jogi személy típusára vagy formájára vonatkozó elnevezést a jogi személy nevében fel kell tüntetni. (3) A jogi személy nevében a jogi személy típusát, ha a név a jogi személy tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven, a magyar helyesírás követelményeinek megfelelően kell feltüntetni.</p>	<p>77. §(1) Mindenkinnek joga van a névviseléshez. (2) Tudományos, irodalmi, művészi vagy egyébként közszerepléssel járó tevékenységet - mások jogainak és törvényes érdekeinek sérelme nélkül - felvett névvel is lehet folytatni. (3) A jogi személy nevének különböznie kell azoknak a korábban nyilvántartásba vett jogi személyeknek a nevével, amelyek hasonló működési körben és azonos területen tevékenykednek. (4) A névviselési jog sérelmét jelenti különösen, ha valaki jogtalanul más nevet használja, vagy jogtalanul máséhoz hasonló nevet használ. A tudományos, irodalmi vagy művészi tevékenységet folytató - ha neve összetéveszhető a már korábban is hasonló tevékenységet folytató személy nevével - az érintett személy kérelmére saját nevét is csak megkülönböztető toldással vagy elhagyással használhatja e tevékenység gyakorlása során.</p>	<p>a névviselés szabályai nem változnak érdemben, mert az Eljárási tv. 35-36. § és 99/A. §-ai már korábban is részletes szabályokat tartalmaztak e vonatkozásban</p>
<p>3:7. § [A jogi személy székhelye] A jogi személy székhelye a jogi személy bejegyzett irodája, ahol a jogi személynek biztosítania kell a részére címzett jognyilatkozatok fogadását és a jogi személy jogszabályban meghatározott iratainak elérhetőségét.</p>		<p>érdemi változást nem eredményez</p>
<p>3:8. § [A jogi személy tevékenysége] A jogi személy minden olyan tevékenységet folytathat, amelyet jogszabály nem tilt vagy nem korlátoz.</p>		<p>érdemi változást nem eredményez</p>
<p>3:9. § [A vagyoni hozzájárulás kötelezettsége] (1) A jogi személy alapítója vagy tagja a jogi személy alapításakor vagy a tagsági jogok keletkezésének más eseteiben köteles a jogi személy részére vagyoni hozzájárulást teljesíteni. A jogi személy részére teljesített vagyoni hozzájárulást vagy annak értékét nem lehet visszakövetelni. (2) Ha a jogi személy alapítója vagy tagja nem köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni, a jogi személy tartozásaiért a jogi személy tagja, tagság nélküli jogi személy esetén az alapítói jogok gyakorlója köteles helytállni. Ha a helytállási kötelezettség több személyt terhel, kötelezettségük egyetemleges.</p> <p>3:382. § [A vagyoni juttatás teljesítése] (1) Az alapító köteles az alapítványi cél megvalósításához</p>		<p>az új szabály részletesebben szabályozza az alapítványi vagyonrendelést, ezt egészíti ki, hogy 2015-től az alapítvány céljára rendelt vagyonnak legalább 100 eFt-nak kell lennie [a civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó úrlapjairól szóló 11/2012. (II. 29.) KIM rendelet 42. melléklet 8.1. pontja alapján]</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>szükséges, az alapító okiratban vállalt vagyoni juttatást teljesíteni.</p> <p>(2) Az alapítónak legalább az alapítvány működésének megkezdéséhez szükséges vagyont a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtásáig át kell ruháznia az alapítványra.</p> <p>(3) Az alapítónak a teljes juttatott vagyont legkésőbb az alapítvány nyilvántartásba vételétől számított egy éven belül kell átruháznia az alapítványra.</p> <p>(4) Ha az alapító az alapító okiratban meghatározott határidőn belül a teljes juttatott vagyont nem ruházza át az alapítványra, a kuratórium az alapítót megfelelő határidő tűzésével felszólítja kötelezettségének teljesítésére. A határidő eredménytelen elteltét követően a nyilvántartó bíróság - a kuratórium bejelentése alapján - az alapítói jogok gyakorlását felfüggeszti. A felfüggesztés időtartama alatt az alapítói jogokat a nyilvántartó bíróság gyakorolja.</p> <p>(5) Az alapítói jogok felfüggesztése nem mentesíti az alapítót az alapító okiratban vállalt kötelezettségei alól.</p> <p>3:10. § [A vagyoni hozzájárulás tárgya és mértéke]</p> <p>(1) Az alapító vagy a tag által a jogi személy rendelkezésére bocsátott vagyon pénzből és nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásból állhat.</p> <p>(2) Nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként az alapító vagy a tag dolog tulajdonjogát vagy vagyoni értékű jogot ruházhat át a jogi személyre.</p> <p>(3) Ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás átruházáskor fennálló értéke nem éri el a létesítő okiratban megjelölt értéket, a különbözet megfizetését a jogi személy az átruházástól számított öt éven belül követelheti a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást szolgáltató személytől.</p> <p>3:383. § [Csatlakozás az alapítványhoz]</p> <p>(1) Nyilvántartásba vett alapítványhoz csatlakozni vagyoni juttatás teljesítésével, az alapító okiratban meghatározott feltételekkel lehet.</p> <p>(2) Ha a csatlakozó az alapító okirat alapján alapítói jogok gyakorlására jogosult, a csatlakozást követően az alapítói jogokat az azok gyakorlására jogosult más személyekkel együttesen gyakorolhatja.</p> <p>3:384. § [Az alapítvány vagyonának kezelése, védelme]</p> <p>(1) Az alapítvány vagyonát céljának megfelelően, az alapító</p>		

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>okiratban meghatározott módon kell kezelni és felhasználni.</p> <p>(2) Az alapító és a csatlakozó az alapítvány részére juttatott vagyont nem vonhatja el és nem követelheti vissza; az alapító okirat ettől eltérő rendelkezése semmis. Ezt a rendelkezést megfelelően alkalmazni kell az alapító és a csatlakozó jogutódjára is.</p>		
<p>3:15. § [A jogi személy létesítésének érvénytelensége]</p> <p>(1) A jogi személy létesítő okiratának érvénytelenségére a jogi személynek a nyilvántartásba való bejegyzését elrendelő határozat jogerőre emelkedéséig a szerződések érvénytelenségének szabályait kell megfelelően alkalmazni.</p> <p>(2) A jogi személynek a nyilvántartásba való jogerős bejegyzését követően a jogi személy létesítő okiratának érvénytelenségére nem lehet hivatkozni a nyilvántartásból való törlés érdekében. Ha a létesítő okirat valamely rendelkezése jogszabályba ütközik, a törvényes működés biztosítására szolgáló eszközöket igénybe lehet venni.</p> <p>(3) Az (1) és a (2) bekezdés rendelkezéseit a létesítő okirat módosítása esetén megfelelően alkalmazni kell.</p>		
<p>3:65. § [Az egyesületi tag jogállása]</p> <p>(1) Az egyesület tagja jogosult az egyesület tevékenységében részt venni.</p> <p>(2) Az egyesület tagjait egyenlő jogok illetik meg és egyenlő kötelezettségek terhelik, kivéve, ha az alapszabály különleges jogállású tagságot határoz meg.</p> <p>(3) A tag tagsági jogait személyesen gyakorolhatja. A tag tagsági jogait akkor gyakorolhatja képviselőn keresztül, ha azt az alapszabály lehetővé teszi. A tagsági jogok forgalomképtelenek és nem örökölhetők.</p> <p>(4) A tagok - a tagdíj megfizetésén túl - az egyesület tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek.</p> <p>3:66. § [A tagok kötelezettsége]</p> <p>(1) Az egyesület tagja köteles az alapszabályban meghatározott tagi kötelezettségek teljesítésére.</p> <p>(2) Az egyesület tagja nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását és az egyesület tevékenységét.</p> <p>3:67. § [A tagsági jogviszony keletkezése]</p> <p>(1) Az egyesületi tagság az alapításkor az egyesület nyilvántartásba</p>	<p>62. §</p> <p>...</p> <p>(3) Az egyesület tagja</p> <p><i>a)</i> részt vehet az egyesület tevékenységében és rendezvényein;</p> <p><i>b)</i> választhat és választható az egyesület szerveibe;</p> <p><i>c)</i> köteles eleget tenni az alapszabályban meghatározott köteletségeinek;</p> <p><i>d)</i> nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását.</p> <p>(4) Az egyesület alapszabálya különleges jogállású tagságról (pártoló tag, tiszteletbeli tag) is rendelkezhet. A pártoló tag az egyesület tevékenységében csak vagyoni hozzájárulással vesz részt, a tiszteletbeli tagot az egyesület tagjai választják meg e tagságra. A különleges jogállású tagok az egyesület szerveibe nem választhatnak és az egyesületi szervek döntéshozatalában csak tanácskozási joggal vehetnek részt. Költségvetési szerv egyesület pártoló tagja nem lehet.</p>	<p>érdemi változást nem eredményez a tagi jogállás tartalmát illetően, továbbra is kimondja a tagegyenlőség elvét, valamint lehetőséget biztosít különleges jogállású tagságra is újdonság, hogy a tagság keletkezését és megszűnését részletesen szabályozza az egyesületeknél</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>vételével, az alapítást követően a belépési kérelemnek a közgyűlés általi elfogadásával keletkezik.</p> <p>(2) A tagok személyére vonatkozó adatok nem nyilvánosak.</p> <p>3:68. § [A tagsági jogviszony megszűnése]</p> <p>(1) A tagsági jogviszony megszűnik</p> <p>a) a tag kilépésével;</p> <p>b) a tagsági jogviszony egyesület általi felmondásával;</p> <p>c) a tag kizárásával;</p> <p>d) a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével.</p> <p>(2) A tag tagsági jogviszonyát az egyesület képviselőjéhez intézett írásbeli nyilatkozattal bármikor, indokolás nélkül megszüntetheti.</p> <p>3:69. § [A tagsági jogviszony felmondása]</p> <p>(1) Ha az alapszabály a tagságot feltételekhez köti, és a tag nem felel meg ezeknek a feltételeknek, az egyesület a tagsági jogviszonyt harmincnapos határidővel írásban felmondhatja.</p> <p>(2) A felmondásról az egyesület közgyűlése dönt.</p> <p>3:70. § [A tag kizárása]</p> <p>(1) A tagnak jogszabályt, az egyesület alapszabályát vagy közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő magatartása esetén a közgyűlés - bármely egyesületi tag vagy egyesületi szerv kezdeményezésére - a taggal szemben kizárási eljárást folytathat le, ha az alapszabály a tisztességes eljárást biztosító szabályokat meghatározta.</p> <p>(2) A tag kizárását kimondó határozatot írásba kell foglalni és indokollással kell ellátni; az indokolásnak tartalmaznia kell a kizárás alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat, továbbá a jogorvoslati lehetőségről való tájékoztatást. A kizáró határozatot a taggal közölni kell.</p> <p>(3) Az alapszabály a kizáró határozat ellen fellebbezési lehetőséget biztosíthat, ebben az esetben az alapszabályban rendelkezni kell a fellebbezési eljárásról és a fellebbezést elbíráló egyesületi szervről.</p> <p>3:87. § [Választottbíróági eljárás kikötése]</p> <p>Az egyesület alapszabálya vagy a jogvitában érintett személyek megállapodása a tagsági jogviszonyból, továbbá az egyesületi szervek és a tagok egymás közötti jogviszonyából eredő jogvitákra állandó vagy eseti választottbíróági eljárását kötheti ki.</p>		
<p>3:385. § [A kedvezményezett]</p> <p>Az alapítvány vagyona terhére az alapítvány céljának</p>		<p>az új szabályozás a korábbinál megengedőbb módon a</p>

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>megvalósításával összefüggésben annak a személynek juttatható vagyoni szolgáltatás, akit az alapító okirat vagy - az alapító okirat rendelkezése hiányában - az erre jogosult alapítványi szerv kedvezményezettként megjelöl.</p> <p>3:386. § [Az alapító és hozzátartozója mint kedvezményezett] (1) Az alapító és a csatlakozó abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja az alapító tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása. (2) Az alapító és a csatlakozó hozzátartozója abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja a hozzátartozó tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása, a hozzátartozó ápolása, gondozása, tartása, egészségügyi ellátási költségeinek viselése, iskolai tanulmányainak ösztöndíjjal vagy egyéb módon történő támogatása.</p> <p>3:387. § [A kedvezményezett alapítvánnyal szemben támasztható igényei] A kedvezményezettként megjelölt személy nem támaszthat igényt az alapítvánnyal szemben, kivéve, ha a) az alapító okirat a kedvezményezett személyt, a neki járó szolgáltatást és a teljesítés időpontját a teljesítéshez szükséges módon meghatározza; vagy b) a kuratórium a kedvezményezett részére szóló juttatásról döntött, döntését a kedvezményezettel közölte, és a jogosult a juttatás feltételeit elfogadta.</p>		<p>„magáncélú alapítvány” intézményét bevezeti [nem különálló alapítványtípusként], így már nem feltétel alapítványok esetén a közérdekű célra való létesítés, a kedvezményezettek személyével kapcsolatosan ugyanakkor korlátozások is vannak</p>
<p>3:394. § [Az alapítói jogok gyakorlása az alapító kiesése esetén] (1) Ha az alapító meghalt, jogutód nélkül megszűnt vagy más okból az alapítói jogait véglegesen nem gyakorolja, az alapítói jogokat az alapító által az alapító okiratban kijelölt személy vagy alapítványi szerv, kijelölés hiányában a kuratórium gyakorolja. (2) Ha az alapítvány alapítói jogait nem az alapító gyakorolja, e törvénynek az alapítóra vonatkozó rendelkezéseit az alapítói jogok gyakorlójára kell alkalmazni. (3) Ha az alapítvány valamely szerve jogosult az alapítói jogok gyakorlására, a feljogosított alapítványi szerv saját tagjaival és vezetőjével, valamint a szerv ellenőrzésére szolgáló személyekkel kapcsolatos alapítói jogokat nem gyakorolhat. (4) Ha nincs az alapítói jogok gyakorlására az (1)-(3) bekezdés alapján jogosult személy vagy szerv, az alapítói jogokat a</p>		<p>az új rendelkezések alapján a létesítő okiratnak [ez esetben alapító okirat] feltétlenül része kell legyen az alapító arra vonatkozó rendelkezése, ha bármely okból az alapítói jogok gyakorlásából kiesik</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
nyilvánartó bíróság gyakorolja. 3:396. § [Az alapítói jogok és kötelezettségek átruházása] Az alapítói jogokat és kötelezettségeket az alapító átruházhatja, ha az alapító okiratban vállalt vagyoni hozzájárulását teljesítette.		
3:16. § [A döntéshozó szerv] (1) A tagok vagy az alapítók az e törvény vagy a létesítő okirat alapján őket megillető döntési jogköröket a tagok összességéből vagy a tagok által maguk közül választott küldöttekből álló testületben (a továbbiakban: küldöttgyűlés), vagy az alapítói jogokat gyakorló személyek összességéből álló testületben gyakorolják. (2) A döntéshozó szerv a döntéseit ülés tartásával vagy ülés tartása nélkül hozza. 3:72. § [Közgyűlés, küldöttgyűlés] (1) Az egyesület döntéshozó szerve a közgyűlés. (2) A tag jogosult a közgyűlésen részt venni, szavazati jogát gyakorolni, a közgyűlés rendjének megfelelően felszólalni, kérdéseket feltenni, javaslatokat és észrevételeket tenni. (3) Ha az alapszabály küldöttgyűlés működését írja elő, meg kell határozni a küldöttek választásának módját. A küldöttgyűlésre egyebekben a közgyűlés szabályait kell megfelelően alkalmazni.		az új Ptk. terminológiájában átalakult, az egyesület esetében a korábbi legfőbb szerv helyett döntéshozó szervről rendelkezik
3:74. § [A közgyűlés hatásköre] A közgyűlés hatáskörébe tartozik <i>a)</i> az alapszabály módosítása; <i>b)</i> az egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának elhatározása; <i>c)</i> a vezető tisztségviselő megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása; <i>d)</i> az éves költségvetés elfogadása; <i>e)</i> az éves beszámoló - ezen belül az ügyvezető szervnek az egyesület vagyoni helyzetéről szóló jelentésének - elfogadása; <i>f)</i> a vezető tisztségviselő feletti munkáltatói jogok gyakorlása, ha a vezető tisztségviselő az egyesülettel munkaviszonyban áll; <i>g)</i> az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, a felügyelőbizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt; <i>h)</i> a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők és a felügyelőbizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagjai	63. § ... (4) Az egyesület legfőbb szervének hatáskörébe tartozik: <i>a)</i> az alapszabály megállapítása és módosítása; <i>b)</i> az éves költségvetés, illetve az előző évről szóló számviteli beszámoló elfogadása, ha törvény eltérően nem rendelkezik; <i>c)</i> az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának elfogadása; <i>d)</i> az egyesület más egyesülettel való egyesülésének vagy feloszlásának kimondása; <i>e)</i> az ügyintéző és képviseleti szerv tagjainak megválasztása és visszahívása; <i>f)</i> döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket az alapszabály a legfőbb szerv kizárólagos hatáskörébe utal. (5) Az egyesület éves költségvetésének megállapítását, a számviteli beszámoló elfogadását és az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának megtárgyalását az alapszabály - a legfőbb szerv	a korábbi legfőbb szerv, most döntéshozó szerv hatásköre pontosításra került, kiegészült; egyik legfontosabb pont, hogy a vezető tisztségviselő feletti munkáltatói jogokat a közgyűlés hatáskörébe rendeli [e szabálytól a létesítő okiratban el lehet térni]

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés;</p> <p>i) a felügyelőbizottság tagjainak megválasztása, visszahívásuk és díjazásuk megállapítása;</p> <p>j) a választott könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása; és</p> <p>k) a végelszámoló kijelölése.</p>	helyett - a szervezet más szervére bízhatja.	
<p>3:17. § [A döntéshozó szerv ülésének összehívása]</p> <p>(1) A döntéshozó szerv ülését a vezető tisztségviselő meghívó küldésével vagy közzétételével hívja össze.</p> <p>(2) A meghívónak tartalmaznia kell</p> <p>a) a jogi személy nevét és székhelyét;</p> <p>b) az ülés idejének és helyszínének megjelölését;</p> <p>c) az ülés napirendjét.</p> <p>(3) A napirendet a meghívóban olyan részletességgel kell feltüntetni, hogy a szavazásra jogosultak a tárgyalni kívánt témakörökben álláspontjukat kialakíthassák.</p> <p>(4) A döntéshozó szerv az ülését a jogi személy székhelyén tartja.</p> <p>(5) Ha a döntéshozó szerv ülését nem szabályszerűen hívták össze, az ülést akkor lehet megtartani, ha az ülésen valamennyi részvételre jogosult jelen van, és egyhangúlag hozzájárul az ülés megtartásához.</p> <p>(6) A döntéshozó szerv ülésén a szabályszerűen közölt napirenden szereplő kérdésben hozható határozat, kivéve, ha valamennyi részvételre jogosult jelen van és a napirenden nem szereplő kérdés megtárgyalásához egyhangúlag hozzájárul.</p>		a szabályozás pontosítja a döntéshozó szerv ülése összehívásának módját, egyesületekre vonatkozóan további szabályokkal is kiegészítve
<p>3:73. § [A közgyűlés ülésezése]</p> <p>(1) A közgyűlés évente legalább egy alkalommal ülésezik. A létesítő okirat ennél ritkább ülésezést előíró rendelkezése semmis.</p> <p>(2) A közgyűlés nem nyilvános; azon a tagokon és az ügyvezetésen kívül a közgyűlés összehívására jogosult által meghívottak és az alapszabály vagy a közgyűlés határozata alapján tanácskozási joggal rendelkező személyek vehetnek részt.</p> <p>3:81. § [A közgyűlés összehívása]</p> <p>(1) Az ügyvezető szerv köteles a közgyűlést összehívni a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha</p> <p>a) az egyesület vagyona az esedékes tartozásokat nem fedezi;</p> <p>b) az egyesület előreláthatólag nem lesz képes a tartozásokat esedékességkor teljesíteni; vagy</p>	<p>63. § (1) Az egyesület legfőbb szerve a tagok összessége (taggyűlés) vagy a tagok által - az alapszabályban meghatározottak szerint - közvetlenül vagy közvetett úton legfőbb szervként választott testület.</p> <p>(2) Az egyesület legfőbb szervét szükség szerint, de legalább évenként egyszer össze kell hívni. A legfőbb szervet össze kell hívni akkor is, ha azt a bíróság elrendeli, illetve ha azt a tagok legalább egytizede vagy az alapszabályban ettől eltérően meghatározott hányada - az ok és a cél megjelölésével - kéri. A legfőbb szerv ülése személyes részvétellel elektronikus úton is lefolytatható, ha a legfőbb szerv tagjainak személyazonossága az igénybe vett elektronikus úton megfelelően igazolható, dokumentálható és ennek lehetőségét és módját a létesítő okirat</p>	

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>c) az egyesület céljainak elérése veszélybe került.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés alapján összehívott közgyűlésen a tagok kötelesek az összehívásra okot adó körülmény megszüntetése érdekében intézkedést tenni vagy az egyesület megszüntetéséről dönteni.</p>	rögzíti.	
<p>3:75. § [A napirend kiegészítése]</p> <p>(1) A közgyűlési meghívó kézbesítésétől vagy közzétételétől számított, az alapszabályban meghatározott időn belül a tagok és az egyesület szervei a közgyűlést összehívó szervtől vagy személytől a napirend kiegészítését kérhetik, a kiegészítés indokolásával.</p> <p>(2) A napirend kiegészítésének tárgyában a közgyűlést összehívó szerv vagy személy jogosult dönteni. Ha a napirend kiegészítése iránti kérelemről a közgyűlést összehívó szerv vagy személy nem dönt vagy azt elutasítja, a közgyűlés a napirend elfogadásáról szóló határozat meghozatalát megelőzően külön dönt a napirend kiegészítésének tárgyában.</p>		az új szabály pontosítja a döntéshozó szerv ülésének szabályait
<p>3:18. § [Határozatképesség]</p> <p>(1) A döntéshozó szerv ülése akkor határozatképes, ha azon a leadható szavazatok több mint felét képviselő szavazásra jogosult részt vesz. A határozatképességet minden határozathozatalnál vizsgálni kell.</p> <p>(2) Ha egy tag vagy alapító valamely ügyben nem szavazhat, őt az adott határozat meghozatalánál a határozatképesség megállapítása során figyelmen kívül kell hagyni.</p>	<p>63. §</p> <p>...</p> <p>(6) Az egyesület szervei határozatképesek, ha tagjainak több mint a fele jelen van, az alapszabály ennél magasabb jelenléti arányt is megállapíthat. Az egyesület szervei határozataikat a jelenlévők szótöbbségével hozzák mindazon kérdésben, amely tekintetében az alapszabály a szótöbbség magasabb arányát nem írja elő.</p> <p>(7) Ha az egyesület szerveinek ülése nem határozatképes, megismételt ülést kell tartani. A megismételt ülés a határozatképtelen ülést követő későbbi időpontra az eredetivel azonos napirenddel hívható össze. A megismételt ülés a legfőbb szerv esetében a megjelent tagok számától függetlenül, egyéb egyesületi szerv esetén pedig a (6) bekezdésben foglalt rendelkezés szerint határozatképes.</p>	érdemi változást nem eredményez
<p>3:19. § [Határozathozatal]</p> <p>(1) A tagok vagy az alapítók a döntéshozó szerv ülésén szavazással hozzák meg határozataikat.</p> <p>(2) A határozat meghozatalakor nem szavazhat az,</p> <p>a) akit a határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít vagy a jogi személy terhére másfajta előnyben részesít;</p> <p>b) akivel a határozat szerint szerződést kell kötni;</p> <p>c) aki ellen a határozat alapján pert kell indítani;</p>		a döntéshozó szerv határozathozatalának szabályai pontosításra kerülnek, lényeges az „összeférhetlenség” szabályozása egyesület vonatkozásában további kiegészítő szabályok vannak: alapszabály

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>d) akinek olyan hozzátartozója érdekelt a döntésben, aki a jogi személynek nem tagja vagy alapítója;</p> <p>e) aki a döntésben érdekelt más szervezettel többségi befolyáson alapuló kapcsolatban áll; vagy</p> <p>f) aki egyébként személyesen érdekelt a döntésben.</p> <p>(3) A tagok vagy az alapítók határozatukat a határozatképesség megállapításánál figyelembe vett szavazatok többségével hozzák meg. Ha e törvény egyszerű vagy azt meghaladó szótöbbséget ír elő a határozat meghozatalához, a létesítő okirat egyszerű szótöbbségnél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése semmis. Ha e törvény egyhangúságot ír elő a határozat meghozatalához, a létesítő okirat ettől eltérő rendelkezése semmis.</p> <p>3:76. § [Határozathozatal]</p> <p>(1) Az egyesület alapszabályának módosításához a jelen lévő tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.</p> <p>(2) Az egyesület céljának módosításához és az egyesület megszűnéséről szóló közgyűlési döntéshez a szavazati joggal rendelkező tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.</p>		<p>módosításához a jelen lévő, cél módosításához és megszűnés kimondásához az összes tag háromnegyedének egyetértése szükséges [e szabálytól a létesítő okiratban el lehet térni]</p>
<p>3:20. § [Határozathozatal ülés tartása nélkül]</p> <p>(1) Ha a létesítő okirat a határozathozatalt ülés tartása nélkül is lehetővé teszi, az ilyen határozathozatalt az ügyvezetés a határozat tervezetének a tagok vagy alapítók részére történő megküldésével kezdeményezi. A tagok vagy alapítók számára a tervezet kézhezvételétől számított legalább nyolcnapos határidőt kell biztosítani arra, hogy szavazatukat megküldjék az ügyvezetés részére.</p> <p>(2) Az ülés tartása nélküli döntéshozatal során e törvénynek a határozatképességre és szavazásra vonatkozó rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a határozathozatali eljárás akkor eredményes, ha legalább annyi szavazatot megküldenek az ügyvezetés részére, amennyi szavazati jogot képviselő tag vagy alapító jelenléte a határozatképességéhez szükséges lenne ülés tartása esetén.</p> <p>(3) Ha bármely tag vagy alapító az ülés megtartását kívánja, a legfőbb szerv ülését az ügyvezetésnek össze kell hívnia.</p> <p>(4) A szavazásra megszabott határidő utolsó napját követő három</p>		<p>az új szabály lehetőséget teremt „távolléti ülés” megtartására [pl. levélszavazás], amely szabályokat a Civil tv. 4. § (6) és (7) bekezdése is kiegészít az elektronikus csatorna igénybevételi módjával kapcsolatban</p>

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>napon belül - ha valamennyi tag vagy alapító szavazata ezt megelőzően éri meg, akkor az utolsó szavazat beérkezésének napjától számított három napon belül - az ügyvezetés megállapítja a szavazás eredményét, és azt további három napon belül közli a tagokkal vagy az alapítókkal. A határozathozatal napja a szavazási határidő utolsó napja, ha valamennyi szavazat korábban beérkezik, akkor az utolsó szavazat beérkezésének napja.</p>		
<p>3:21. § <i>[Az ügyvezetés fogalma és a vezető tisztségviselői megbízás keletkezése]</i> (1) A jogi személy irányításával kapcsolatos olyan döntések meghozatalára, amelyek nem tartoznak a tagok vagy az alapítók hatáskörébe, egy vagy több vezető tisztségviselő vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület jogosult. (2) A vezető tisztségviselő ügyvezetési tevékenységét a jogi személy érdekében megfelelően köteles ellátni. (3) A jogi személy első vezető tisztségviselőit a jogi személy létesítő okiratában kell kijelölni. A jogi személy létrejöttét követően a vezető tisztségviselőket a jogi személy tagjai, tagság nélküli jogi személyek esetén a jogi személy alapítói választják meg, nevezik ki vagy hívják vissza. A vezető tisztségviselői megbízás a tisztségnek a kijelölt, megválasztott vagy kinevezett személy által történő elfogadásával jön létre.</p>		<p>a korábbi ügyintéző és képviseleti szerv fogalmát általános jelleggel (egyesület és alapítvány vonatkozásában is) felváltja az ügyvezetés</p> <p>a vezető tisztségviselők fogalma szűkül: kizárólag az ügyvezetésre terjed ki (tehát pl. felügyelő bizottsági tagok nem), amiből következik, hogy ahol jogszabály vezető tisztségviselőre vonatkozó szabályt mond ki, ott változik a kötelezettségek/jogosultságok alanyi köre</p>
<p>3:77. § <i>[Az ügyvezetés ellátása]</i> Az egyesület ügyvezetését az egyesület ügyvezetője vagy az elnökség látja el. Az egyesület vezető tisztségviselői az ügyvezető vagy az elnökség tagjai. 3:78. § <i>[Elnökség]</i> (1) Az elnökség három tagból áll. Az elnökség az elnökét maga választja tagjai közül. (2) Az elnökség tagjai kötelesek a közgyűlésen részt venni, a közgyűlésen az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre válaszolni, az egyesület tevékenységéről és gazdasági helyzetéről beszámolni. (3) Az elnökség határozatait a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza. Az alapszabály ennél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése semmis. 3:79. § <i>[A vezető tisztségviselői megbízás]</i> (1) Ha az alapszabályban vagy a választás során a vezető</p>		<p>egyesület esetében az ügyvezetést vagy ügyvezető (egyszemélyi vezetés), vagy elnökség (testületi vezetés) látja el</p> <p>az elnökség három tagú [e szabálytól a létesítő okiratban el lehet térni]</p> <p>vezető tisztségviselői megbízás – az alapszabály eltérő rendelkezése hiányában – két évre szól, azonban az eltérő rendelkezés alapján sem lehet több öt évnél</p>

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>tisztségviselői megbízás időtartamáról a tagok nem rendelkeznek, a vezető tisztségviselő megbízása két évre szól.</p> <p>(2) Az öt évnél hosszabb időre szóló vezető tisztségviselői megbízás az öt évet meghaladó részében semmis.</p> <p>(3) A vezető tisztségviselőket az egyesület tagjai közül kell választani, az alapszabály felhatalmazása alapján a vezető tisztségviselők legfeljebb egyharmada választható az egyesület tagjain kívüli személyekből.</p>	<p>(3) Az egyesület ügyintéző és képviselői szerve a tagok által ilyen célból - az alapszabályban meghatározottak szerint - közvetlenül vagy közvetett úton választott testület (elnökség) vagy személy.</p>	<p>újdonság, hogy a vezető tisztségviselők egyharmada lehet egyesületen kívüli személy is</p>
<p>3:397. § [A kuratórium]</p> <p>(1) A kuratórium az alapítvány ügyvezető szerve. A kuratórium tagjai az alapítvány vezető tisztségviselői.</p> <p>(2) A kuratórium három természetes személyből áll, akik közül legalább kettőnek állandó belföldi lakóhellyel kell rendelkeznie.</p> <p>(3) Az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója nem lehet a kuratórium tagja. Az alapító okirat eltérő rendelkezése semmis.</p> <p>(4) Az alapító és közeli hozzátartozói nem lehetnek többségben a kuratóriumban. Az alapító okirat eltérő rendelkezése semmis.</p> <p>(5) Az alapító az alapítvány egyszemélyes ügyvezető szervétől kurátort nevezhet. A kurátorra a kuratóriumra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell.</p> <p>3:398. § [A kuratóriumi tagsággal kapcsolatos előírások]</p> <p>(1) A kuratóriumi tagokat határozott vagy határozatlan időre lehet kijelölni vagy megválasztani.</p> <p>(2) A kuratórium tagját megbízásának lejártá előtt az alapítványi cél megvalósításának közvetlen veszélyeztetése esetén az alapítói jogok gyakorlója hívhatja vissza.</p> <p>3:399. § [A kuratórium működése]</p> <p>(1) Ha az alapító nem tartja fenn magának a kuratórium elnöke kijelölésének jogát és nem ruházta át ezt a jogot más, alapítványi tisztséget betöltő személyre vagy más alapítványi szervre, a kuratórium tagjai maguk közül választanak elnököt.</p> <p>(2) A kuratórium évente legalább egyszer ülést tart, amelyet az elnök hív össze. Az alapító okirat ennél ritkább ülésezést előíró rendelkezése semmis.</p> <p>(3) Bármely kuratóriumi tag kérheti kuratóriumi ülés összehívását a cél és az ok megjelölésével. Ilyen kérelem esetén a kuratórium elnöke köteles a kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül</p>	<p>74/C. § (1) Az alapító - az alapító okiratban - kijelölheti a kezelő szervet, illetőleg ilyen célra külön szervezetet is létrehozhat. A kezelő szerv (szervezet) az alapítvány képviselője. Az alapító az alapító okiratban úgy is rendelkezhet - a (3) bekezdésben foglalt követelmény keretei között - hogy a kezelő szerv (szervezet) vagy annak tagja kijelölése meghatározott időtartamra vagy feltétel bekövetkezéséig áll fenn. E rendelkezés azonban az időtartam lejártá, illetve a feltétel bekövetkezése esetén is csak az új kezelő szerv (szervezet), illetve az új tag kijelölésének bírósági nyilvántartásba vételével egyidejűleg válik hatályossá.</p> <p>(2) A bíróság köteles kezelő szerv (szervezet) kijelöléséről gondoskodni, ha erről az alapító nem rendelkezett, illetőleg a kezelő szerv (szervezet) a feladat ellátását nem vállalja.</p> <p>(3) Nem jelölhető ki, illetve nem hozható létre olyan kezelő szerv (szervezet), amelyben az alapító - közvetlenül vagy közvetve - az alapítvány vagyonának felhasználására meghatározó befolyást gyakorolhat.</p> <p>(4) Ha az alapító az alapítvány kezelésére külön szervezetet hoz létre, az alapító okiratban rendelkeznie kell annak összetételéről és meg kell jelölnie az alapítvány képviselőjére jogosult személyt, ha pedig a képviselőre többen jogosultak, úgy a képviselői jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét is. A képviselői jog korlátozása jóhiszemű harmadik személy irányában hatálytalan. Az alapító az alapító okiratban úgy is rendelkezhet, hogy a kezelő szerv (szervezet) az alapítvány alkalmazottjának képviselői jogot biztosíthat, megjelölve a képviselői jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét.</p> <p>(5) A kezelő szerv (szervezet) vagy annak tisztségviselője (tagja) által a feladatkörének ellátása során harmadik személynek okozott kárért az alapítvány felelős. A tisztségviselő (tag) az általa e</p>	<p>alapítványoknál a korábbi „kezelő szerv” fogalom helyére csaknem azonos tartalommal ügyvezető szervként a – gyakorlatban már rendkívül elterjedt – kuratórium kerül</p> <p>amennyiben egyszemélyes ügyvezetésről rendelkezik az alapító, a kuratórium helyett kurátor van</p> <p>az alapítvány vezető tisztségviselői a kuratórium tagjai vagy a kurátor</p> <p>vezető tisztségviselői megbízás időkorlátját a Ptk. nem határozza meg</p>

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>intézkedni az ülés összehívásáról. Ha ennek a kötelezettségének a kuratórium elnöke nem tesz eleget, a kuratórium ülését a kérelmet előterjesztő tag is összehívhatja.</p>	<p>minőségében az alapítványnak okozott kárért a polgári jog általános szabályai szerint felel.</p> <p>(6) Ha a kezelő szerv (szervezet) tevékenységével az alapítvány célját veszélyezteti, az alapító a kijelölést visszavonhatja és kezelőként más szervet (szervezetet) jelölhet ki.</p> <p>(7) Az alapító az alapító okiratban az e törvényben biztosított jogainak gyakorlására - különösen halála, megszűnése esetére - maga helyett más személyt is kijelölhet. E személyre az alapítóra vonatkozó rendelkezések az irányadók. A kijelölést a nyilvántartásba vétel után az alapító nem vonhatja vissza. Alapító vagy a jogainak gyakorlására kijelölt más személy hiányában - a kezelő szerv (szervezet) vagy az ügyészség erre vonatkozó bejelentése alapján - az alapítói jogosultságok a bíróságot illetik meg.</p> <p>(8) A bíróság az alapító jogainak gyakorlása során e jogok gyakorlására maga helyett - a kezelő szerv (szervezet) javaslatának figyelembevételével - más személyt jelölhet ki. E személyre az alapítóra vonatkozó rendelkezések az irányadók. A kezelő szerv (szervezet) által egyhangú döntéssel javasolt személy kijelölése nem tagadható meg, ha ennek törvényi akadálya nincs.</p>	
<p>3:80. § [Az ügyvezetés feladatai] Az ügyvezetés feladatkörébe tartozik</p> <p>a) az egyesület napi ügyeinek vitele, az ügyvezetés hatáskörébe tartozó ügyekben a döntések meghozatala;</p> <p>b) a beszámoló elkészítése és azoknak a közgyűlés elé terjesztése;</p> <p>c) az éves költségvetés elkészítése és annak a közgyűlés elé terjesztése;</p> <p>d) az egyesületi vagyon kezelése, a vagyon felhasználására és befektetésére vonatkozó, a közgyűlés hatáskörébe nem tartozó döntések meghozatala és végrehajtása;</p> <p>e) az egyesület jogszabály és az alapszabály szerinti szervei megalakításának és a tisztségviselők megválasztásának előkészítése;</p> <p>f) a közgyűlés összehívása, a tagság és az egyesület szerveinek értesítése;</p> <p>g) az ügyvezető szerv által összehívott közgyűlés napirendi pontjainak meghatározása;</p>		<p>a szabályozás az ügyvezetés feladataira vonatkozóan kiegészíti a korábbi szabályrendszert</p>

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p><i>h)</i> részvétel a közgyűlésen és válaszadás az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre; <i>i)</i> a tagság nyilvántartása; <i>j)</i> az egyesület határozatainak, szervezeti okiratainak és egyéb könyveinek vezetése; <i>k)</i> az egyesület működésével kapcsolatos iratok megőrzése; <i>l)</i> az egyesületet érintő megszűnési ok fennállásának mindenkori vizsgálata és annak bekövetkezte esetén az e törvényben előírt intézkedések megtétele; és <i>m)</i> az alapszabály felhatalmazása alapján a tag felvételéről való döntés.</p>		
<p>3:22. § [A vezető tisztségviselővel szembeni követelmények és kizáró okok] (1) Vezető tisztségviselő az a nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták. (2) Ha a vezető tisztségviselő jogi személy, a jogi személy köteles kijelölni azt a természetes személyt, aki a vezető tisztségviselői feladatokat nevében ellátja. A vezető tisztségviselőkre vonatkozó szabályokat a kijelölt személyre is alkalmazni kell. (3) A vezető tisztségviselő ügyvezetési feladatait személyesen köteles ellátni. (4) Nem lehet vezető tisztségviselő az, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előléthez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült. (5) Nem lehet vezető tisztségviselő az, akit e foglalkozástól jogerősen eltiltottak. Akit valamely foglalkozástól jogerős bírói ítélettel eltiltottak, az eltiltás hatálya alatt az ítéletben megjelölt tevékenységet folytató jogi személy vezető tisztségviselője nem lehet. (6) Az eltiltást kimondó határozatban megszabott időtartamig nem lehet vezető tisztségviselő az, akit eltiltottak a vezető tisztségviselői tevékenységtől.</p>	<p>62. § ... (5) Az egyesület ügyintéző és képviseleti szervének tagja az lehet, <i>a)</i> aki legalább korlátozottan cselekvőképes, kivéve, ha a cselekvőképességét a bíróság a képviseleti joggal érintett ügycsoportban korlátozta, és <i>b)</i> a közügyek gyakorlásától nincs eltöltve, és <i>c)</i> aki <i>ca)</i> magyar állampolgár, vagy <i>cb)</i> a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározottak szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezik, vagy <i>cc)</i> a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozik, és bevándorolt vagy letelepedett jogállású, illetve tartózkodási engedéllyel rendelkezik.</p>	<p>a szabályozás pontosítja a korábbi rendelkezéseket</p>
<p>3:25. § [A vezető tisztségviselői megbízás megszűnése] (1) Megszűnik a vezető tisztségviselői megbízás <i>a)</i> határozott idejű megbízás esetén a megbízás időtartamának lejártával;</p>		<p>a szabályozás kiegészíti a korábbi szabályrendszert</p>

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>b) megszűntető feltételhez kötött megbíztás esetén a feltétel bekövetkezésével;</p> <p>c) visszahívással;</p> <p>d) lemondással;</p> <p>e) a vezető tisztségviselő halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével;</p> <p>f) a vezető tisztségviselő cselekvőképességének a tevékenysége ellátásához szükséges körben történő korlátozásával;</p> <p>g) a vezető tisztségviselővel szembeni kizáró vagy összeférhetlenségi ok bekövetkeztével.</p> <p>(2) A jogi személy tagjai, tagság nélküli jogi személy esetén a jogi személy alapítói a vezető tisztségviselőt bármikor, indoklás nélkül visszahívhatják.</p> <p>(3) A vezető tisztségviselő megbízásáról a jogi személyhez címzett, a jogi személy másik vezető tisztségviselőjéhez vagy döntéshozó szervéhez intézett nyilatkozattal bármikor lemondhat.</p> <p>(4) Ha a jogi személy működőképessége ezt megkívánja, a lemondás az új vezető tisztségviselő kijelölésével vagy megválasztásával, ennek hiányában legkésőbb a bejelentéstől számított hatvanadik napon válik hatályossá.</p>		
<p>3:26. § [A felügyelőbizottság létrehozása és tagsága]</p> <p>(1) A tagok vagy az alapítók a létesítő okiratban három tagból álló felügyelőbizottság létrehozását rendelhetik el azzal a feladattal, hogy az ügyvezetést a jogi személy érdekeinek megóvása céljából ellenőrizze.</p> <p>(2) A felügyelőbizottság tagja az a nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták. Nem lehet a felügyelőbizottság tagja, akivel szemben a vezető tisztségviselőkre vonatkozó kizáró ok áll fenn, továbbá aki vagy akinek a hozzátartozója a jogi személy vezető tisztségviselője.</p> <p>(3) A felügyelőbizottság tagjai a felügyelőbizottság munkájában személyesen kötelesek részt venni. A felügyelőbizottság tagjai a jogi személy ügyvezetésétől függetlenek, tevékenységük során nem utasíthatók.</p> <p>(4) Az első felügyelőbizottság tagjait a létesítő okiratban kell kijelölni, ezt követően a döntéshozó szerv választja a felügyelőbizottsági tagokat. A felügyelőbizottsági tagsági</p>		<p>a szabályozás kiegészíti a korábbi szabályrendszert, a Civil tv. 38-41. §-ai további rendelkezéseket tartalmaznak a közhasznú jogállású szervezetekre vonatkozóan</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>jogviszony az elfogadással jön létre.</p> <p>(5) A felügyelőbizottsági tagság megszűnésére a vezető tisztségviselői megbízatás megszűnésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, azzal, hogy a felügyelőbizottsági tag lemondó nyilatkozatát a jogi személy vezető tisztségviselőjéhez intézi.</p> <p>3:82. § [A felügyelőbizottság létrehozásának kötelező esetei]</p> <p>(1) Kötelező felügyelőbizottságot létrehozni, ha a tagok több mint fele nem természetes személy, vagy ha a tagság létszáma a száz főt meghaladja.</p> <p>(2) A felügyelőbizottság feladata az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának ellenőrzése.</p> <p>3:400. § [A felügyelőbizottság]</p> <p>(1) Ha az alapítványnál felügyelőbizottság működik, a tevékenységét az alapító részére végzi, tevékenységéről évente az alapítói jogok gyakorlójának számol be.</p> <p>(2) A felügyelőbizottság tagjaira a kuratórium tagjaira vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi szabályokat alkalmazni kell.</p>		
<p>3:27. § [A felügyelőbizottság működése]</p> <p>(1) A felügyelőbizottság köteles a tagok vagy az alapítók döntéshozó szerve elé kerülő előterjesztéseket megvizsgálni, és ezekkel kapcsolatos álláspontját a döntéshozó szerv ülésén ismertetni.</p> <p>(2) A felügyelőbizottság a jogi személy irataiba, számviteli nyilvántartásaiba, könyveibe betekinhet, a vezető tisztségviselőktől és a jogi személy munkavállalóitól felvilágosítást kérhet, a jogi személy fizetési számláját, pénztárát, értékpapír- és áruállományát, valamint szerződéseit megvizsgálhatja és szakértővel megvizsgálhatja.</p> <p>(3) A felügyelőbizottság határozatait a jelenlévők szótöbbségével hozza. A létesítő okirat ennél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése semmis.</p>		<p>a szabályozás kiegészíti a korábbi szabályrendszert, a Civil tv. 38-41. §-ai további rendelkezéseket tartalmaznak a közhasznú jogállású szervezetekre vonatkozóan</p>
<p>3:401. § [Egyéb alapítványi szervek]</p> <p>Az alapítványnál létesített egyéb alapítványi szervek nem csorbíthatják a kuratórium, a felügyelőbizottság és a könyvvizsgáló jogait.</p>		<p>garanciális, kötelező jellegű szabályozás került beépítésre</p>
<p>3:29. § [A jogi személy törvényes képviselote]</p> <p>(1) A jogi személy törvényes képviselotét a vezető tisztségviselő</p>		<p>[e szabálytól a létesítő okiratban el lehet térni]</p>

Új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>látja el. (2) A vezető tisztségviselő képviseleti jogát önállóan gyakorolja. (3) A vezető tisztségviselő köteles a jogi személy jogszabályban előírt adatait a nyilvántartó bíróságnak bejelenteni.</p>		
<p>3:30. § [Szervezeti képviselet] (1) Ha a jogi személy létesítő okirata vagy szervezetére és működésére vonatkozó belső szabályzata a jogi személy szervezetén belül képviseleti joggal járó tisztséget határoz meg, e tisztség betöltője a jogi személy önálló képviselője. (2) A jogi személy önálló jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti egységének vezetője az egység rendeltetésszerű működéséhez szükséges körben a jogi személy önálló képviselője. (3) Az ügyvezetés az ügyek meghatározott csoportjára nézve a jogi személy munkavállalóit írásbeli nyilatkozattal a jogi személy képviseletének jogával ruházhatja fel; a képviseleti jogot a munkavállaló az ügyvezetés írásbeli nyilatkozatában meghatározott, képviseleti joggal rendelkező más személlyel együttesen gyakorolhatja.</p>		
<p>3:31. § [A képviseleti jog korlátozása] A jogi személynek a jogi személyek nyilvántartásába bejegyzett képviselője képviseleti jogának korlátozása és nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos, kivéve, ha a harmadik személy a korlátozásról vagy a feltétel bekövetkeztének vagy a jóváhagyásnak a szükségességéről és annak hiányáról tudott vagy tudnia kellett volna.</p>		<p>garanciális, kötelező jellegű szabályozás került beépítésre</p>
<p>3:32. § [A jogi személy szervezeti egységének jogalanyisága] (1) Ha e törvény lehetővé teszi, a létesítő okirat rendelkezhet a jogi személy egyes szervezeti egységeinek jogi személylétére nyilváníásáról, feltéve, hogy a szervezeti egység az alapítóktól és a jogi személytől elkülöníthető szervezettel és vagyonnal rendelkezik. (2) A jogi személy szervezeti egységére a jogi személy általános szabályait megfelelően alkalmazni kell azzal az eltéréssel, hogy a jogi személy szervezeti egység elkülönített vagyonából ki nem elégíthető hitelezői igényekért a jogi személy a szervezeti egység jogi személyiségének fennállása alatt és ezt követően is köteles helytállni.</p>		<p>érdemi változást nem eredményez, ugyanakkor garanciális elemként beépítésre került, hogy a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységért az „anyaszervezet” vagyoni felelősséggel tartozik</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>3:63. § ...</p> <p>(5) Az egyesület alapszabálya az egyesület valamely szervezeti egységét jogi személlyé nyilváníthatja.</p> <p>3:391. § ...</p> <p>(3) Az alapító az alapító okiratban az alapítvány szervezeti egységét jogi személynek nyilváníthatja.</p>		
<p>3:2. § [Helytállás a jogi személy tartozásaiért] (1) A jogi személy kötelezettségeiért saját vagyonával köteles helytállni; a jogi személy tagjai és alapítója a jogi személy tartozásaiért nem felelnek. (2) Ha a jogi személy tagja vagy alapítója korlátozott felelősségével visszaélt, és emiatt a jogi személy jogutód nélküli megszűnésekor kielégítetlen hitelezői követelések maradtak fenn, e tartozásokért a tag vagy az alapító korlátlanul köteles helytállni.</p>	<p>62. § ...</p> <p>(8) Az egyesület a vagyonával önállóan gazdálkodik, tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok - a tagdíj megfizetésén túl - az egyesület tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek.</p>	<p>a Civil tv. 17. § (2) bek. a helytállási kötelezettség korlátozását megerősíti, a tagok és alapítók kártérítési kötelezettségében nincs érdemi változás</p>
<p>3:48. § [Jogi személy jogutód nélküli megszűnése] (1) A jogi személy jogutód nélkül megszűnik, ha <i>a)</i> határozott időre jött létre és a meghatározott időtartam eltelt; <i>b)</i> megszűnése meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött és e feltétel bekövetkezett; <i>c)</i> a tagok vagy alapítók kimondják megszűnését; vagy <i>d)</i> az arra jogosult szerv megszünteti feltéve mindegyik esetben, hogy a jogi személy vagyoni viszonyainak lezárására irányuló megfelelő eljárás lefolytatását követően a bíróság a jogi személyt a nyilvántartásból törli.</p> <p>3:84. § [A jogutód nélküli megszűnés okai] A jogi személy jogutód nélküli megszűnésének általános esetein túl az egyesület jogutód nélkül megszűnik, ha <i>a)</i> az egyesület megvalósította célját vagy az egyesület céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és új célt nem határoztak meg; vagy <i>b)</i> az egyesület tagjainak száma hat hónapon keresztül nem éri el a tíz főt.</p> <p>3:403. § [Az alapítvány megszűnése] (1) Az alapítvány megszűnik, ha <i>a)</i> az alapítvány a célját megvalósította, és az alapító új célt nem határozott meg;</p>	<p>64. § (1) Az egyesület megszűnik, ha <i>a)</i> az egyesület egy másik egyesülettel egyesül (összeolvad, beolvad), <i>b)</i> a legfőbb szerve a feloszlásáról határoz, <i>c)</i> a bíróság feloszlítja, <i>d)</i> a törvényességi ellenőrzési eljárás eredményeképpen a bíróság megszünteti vagy megállapítja megszűnését, <i>e)</i> a fizetésképtelensége miatt indult eljárásban a bíróság megszünteti, és az egyesületet a nyilvántartásból törlik. (2) Az (1) bekezdés <i>b)-e)</i> pontjaiban foglalt esetekben az egyesület jogutód nélkül szűnik meg. Az (1) bekezdés <i>b)</i> pontjában foglalt esetben végelszámolási eljárást, a <i>c)-d)</i> pontjában foglalt esetekben pedig kényszer-végelszámolást kell lefolytatni. (3) A legfőbb szerv nem dönthet az egyesület feloszlásáról, ha az egyesülettel szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt vagy az egyesület fizetésképtelenségét a bíróság megállapította. (4) Az egyesület alapszabálya vagy törvény eltérő rendelkezése hiányában a jogutód nélkül megszünt egyesület - hitelezői igények kielégítése után - megmaradt vagyonát az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvényben meghatározott célra kell fordítani</p>	<p>a megszűnés eseteit és módjait, az átalakulási formákat a Civil tv. szabályozza részletesen</p>

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
<p>b) az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód; vagy</p> <p>c) az alapítvány három éven át a célja megvalósítása érdekében nem folytat tevékenységet.</p> <p>(2) Az alapító nem szüntetheti meg az alapítványt.</p> <p>(3) Ha valamelyik megszűnési ok bekövetkezik, a kuratórium értesíti az alapítói jogokat gyakorló személyt vagy szervet a szükséges intézkedések megtétele érdekében, és a megszűnési ok bekövetkeztét közli a felügyelőbizottsággal és a könyvvizsgálóval is.</p> <p>(4) Ha az alapítói jogokat gyakorló személy vagy szerv a megszűnési ok alapján harminc napon belül érdemi intézkedést nem hoz, a kuratórium ezt követően köteles a nyilvántartó bírósághoz bejelenteni a megszűnési okot. A bejelentési kötelezettség késedelmes voltából vagy elmulasztásából eredő károkért az alapítvánnyal és harmadik személyekkel szemben a kuratórium tagjai egyetemlegesen felelnek.</p> <p>(5) A jogutód nélkül megszűnő alapítványnak a hitelezői igények kielégítése után megmaradó vagyonáról a törlését elrendelő határozatban kell rendelkezni.</p>	<p>és az ott megjelölt módon kell nyilvánosságra hozni.</p> <p>(5) Az egyesület nyilvántartásból való törlésére az egyesület nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.</p> <p>74/A. §</p> <p>...</p> <p>(6) Az alapítvány a nyilvántartásból való törléssel szűnik meg. A törlésre megfelelően alkalmazni kell az alapítvány nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat.</p> <p>...</p> <p>74/C. § (1) Az alapító - az alapító okiratban - kijelölheti a kezelő szervet, illetőleg ilyen célra külön szervezetet is létrehozhat. A kezelő szerv (szervezet) az alapítvány képviselője. Az alapító az alapító okiratban úgy is rendelkezhet - a (3) bekezdésben foglalt követelmény keretei között - hogy a kezelő szerv (szervezet) vagy annak tagja kijelölése meghatározott időtartamra vagy feltétel bekövetkezéséig áll fenn. E rendelkezés azonban az időtartam lejártá, illetve a feltétel bekövetkezése esetén is csak az új kezelő szerv (szervezet), illetve az új tag kijelölésének bírósági nyilvántartásba vételével egyidejűleg válik hatályossá.</p> <p>(2) A bíróság köteles kezelő szerv (szervezet) kijelöléséről gondoskodni, ha erről az alapító nem rendelkezett, illetőleg a kezelő szerv (szervezet) a feladat ellátását nem vállalja.</p> <p>(3) Nem jelölhető ki, illetve nem hozható létre olyan kezelő szerv (szervezet), amelyben az alapító - közvetlenül vagy közvetve - az alapítvány vagyonának felhasználására meghatározó befolyást gyakorolhat.</p> <p>(4) Ha az alapító az alapítvány kezelésére külön szervezetet hoz létre, az alapító okiratban rendelkeznie kell annak összetételéről és meg kell jelölnie az alapítvány képviseletére jogosult személyt, ha pedig a képviseletre többen jogosultak, úgy a képviseleti jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét is. A képviseleti jog korlátozása jóhiszemű harmadik személy irányában hatálytalan. Az alapító az alapító okiratban úgy is rendelkezhet, hogy a kezelő szerv (szervezet) az alapítvány alkalmazottjának képviseleti jogot biztosíthat, megjelölve a képviseleti jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét.</p>	

új Ptk.	Korábbi szabály	Változás tartalma
	<p>(5) A kezelő szerv (szervezet) vagy annak tisztségviselője (tagja) által a feladatkörének ellátása során harmadik személynek okozott kárért az alapítvány felelős. A tisztségviselő (tag) az általa e minőségében az alapítványnak okozott kárért a polgári jog általános szabályai szerint felel.</p> <p>(6) Ha a kezelő szerv (szervezet) tevékenységével az alapítvány célját veszélyezteti, az alapító a kijelölést visszavonhatja és kezelőként más szervet (szervezetet) jelölhet ki.</p> <p>(7) Az alapító az alapító okiratban az e törvényben biztosított jogainak gyakorlására - különösen halála, megszűnése esetére - maga helyett más személyt is kijelölhet. E személyre az alapítóra vonatkozó rendelkezések az irányadók. A kijelölést a nyilvántartásba vétel után az alapító nem vonhatja vissza. Alapító vagy a jogainak gyakorlására kijelölt más személy hiányában - a kezelő szerv (szervezet) vagy az ügyészség erre vonatkozó bejelentése alapján - az alapítói jogosultságok a bíróságot illetik meg.</p> <p>(8) A bíróság az alapító jogainak gyakorlása során e jogok gyakorlására maga helyett - a kezelő szerv (szervezet) javaslatának figyelembevételével - más személyt jelölhet ki. E személyre az alapítóra vonatkozó rendelkezések az irányadók. A kezelő szerv (szervezet) által egyhangú döntéssel javasolt személy kijelölése nem tagadható meg, ha ennek törvényi akadálya nincs.</p>	

Fenti szempontok alapján át kell tekinteni az alapító okiratot (alapítványnál), illetve az alapszabályt (egyesületnél) és a szükséges helyeken az új Ptk. rendelkezéseinek megfelelően kell módosítani.

Kivételek (Ptké. alapján):

- nem kell módosítani, ha az **csak** abból az okból volna szükséges, hogy a hivatkozások, utalások és elnevezések a Ptk. és a létesítő okirat tartalmát érintő más törvény rendelkezéseinek már nem felelnek meg [ide nem értve a közfeladatok megjelölését közhasznú tevékenységek vonatkozásában]
- egyesület esetében nem kell módosítani az alapszabályt amiatt, hogy az tartalmazza az egyesület alapító tagjainak nevét, és azok lakóhelyét vagy székhelyét
- a 2014. március 15-én már folyamatban lévő ügyekben még nem kell megfelelni az új Ptk. rendelkezéseinek

Főbb teendők, nyomtatványok és határidők 2014-ben

Tárgy	Nyomtatvány	Mód	Határidő
Közhasznú jogállás megújítása (ha szükséges, létesítő okirat egyidejű módosításával)	Közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele kérelem űrlap OBH	Papír alapon a székhely szerint illetékes törvényszéknél Elérhetőségek: http://www.birosag.hu/torvenyszekek	2014.05.31.
Társasági adóbevallás vagy adóbevallást helyettesítő egyszerűsített adónyilatkozat a 2013. évről	1329 http://www.nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok/nyomtatvanykitolto_programok_nav/bevallasok/1329.html	Elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül (ABEV/ÁNYK nyomtatványkitöltővel) http://www.nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok https://ugyfelkapu.magyarorszag.hu/	2014.05.31.
Számviteli beszámoló és közhasznúsági melléklet elfogadása és letétbe helyezés a 2013. évről	PK 141: egyszeres PK 142: kettős http://www.civil.info.hu/web/guest/intezze-el	Papír alapon: Postai úton (ajánlva): Országos Bírósági Hivatal, 1363 Budapest, Pf. 24. Személyesen: 1055 Budapest, Szalay u. 16.	2014.05.31.
1156 statisztikai jelentés a 2013. évről	ELEKTRA rendszeren keresztül érhető el	Elektronikus úton, ELEKTRA rendszeren: http://elektra.ksh.hu/ http://www.ksh.hu/osap_ksh_1314	2014.05.31.
SZJA 1% - beszámoló a 2012-ben kiutalt és ez alapján 2013-ban felhasznált összegekről	12KOZ	Elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül (ABEV/ÁNYK nyomtatványkitöltővel) http://www.nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok https://ugyfelkapu.magyarorszag.hu/	2014.05.31.
SZJA 1% - jogosultság igazolása, amennyiben a) a NAV által 2014. szeptember elején megküldött értesítés alapján adózói felajánlásban részesült b) a 2015. évre kedvezményezetti jogosultságot kíván igazolni	1437A (még nem elérhető)	Elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül (ABEV/ÁNYK nyomtatványkitöltővel) http://www.nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok https://ugyfelkapu.magyarorszag.hu/	2014. szept.

Rövidítések:

Ptk.: a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

Ptké.: a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény

Civil tv.: az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény

Eljárási tv.: a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény

Civil vhr.: a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet

CIRr.: a civil szervezetek információs rendszeréről szóló 24/2012. (IV. 25.) KIM rendelet

Szt.: a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény

Eszkr.: a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet

Art.: az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény

Tao.: a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény

ÁFA tv.: az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény

Itv.: az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

Htv.: a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény

Szf.: a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti közcélú felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény

SZJA: a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény

Jelölések:

minden civil szervezetet érintő szabályok: fehér háttérrel

csak egyesületre vonatkozó szabályok: halvány zöld háttérrel

csak alapítványra vonatkozó szabályok: halvány kék háttérrel

csak közhasznú jogállás esetén vonatkozó szabályok: halvány narancs háttérrel

civil társaság szabályai: halvány piros háttérrel

határnapok: **pirossal kiemelt szöveg**

Az új Ptk. indokolása a civil szervezeteket érintő részekhez kapcsolódóan

I. Az átfogó reform indokoltsága

A hatályos Ptk. (1959. évi IV. törvény) egy olyan korban (1953 és 1959 között) fogant és született meg, amely a lehető legszűkebb határok közé szorította vissza a magánjogi vagyoni forgalom természetes társadalmi feltételét, a magántulajdont. Érthető ezért, hogy az 1990-es rendszerváltozás óta eltelt időszak mélyreható gazdasági és társadalmi változásait a törvényhozónak gyakori módosításokkal kellett követnie. A polgári jognak az áruviszony elvont kategóriájára szabott és ezért absztrakt normái - közismerten - lényeges gazdasági és társadalmi változások túlélésére is képesek. A helyzet szimbóluma lehet mégis az a tény, hogy a Ptk. több mint másfélszáz kisebb-nagyobb módosításának négyötöde a rendszerváltozás utáni idősakra esik. A módosítások mögött lejátszódott folyamatok olyan mértékű és horderejű változásokat eredményeztek a magánjogi viszonyok területén, hogy azok jogi rendezése átfogó reformot igényel, és egy új Polgári Törvénykönyv megalkotását teszi szükségessé.

II. A törvény társadalmi modellje

A Magyarországon 1990 óta követett társadalmpolitikai célkitűzések és az azok megvalósítására elfogadott alkotmányos garanciák a mai fejlett Európában, mindenekelőtt az Európai Unióban tömörült államokban elfogadott társadalomképet, vagyis a szociális piacgazdaság társadalmi modelljét tekintik mintának. Ezt a célkitűzést kívánja szolgálni a törvény is. Abból indul ki, hogy az új Polgári Törvénykönyvben egy szociális elemekkel átszőtt, alkotmányosan védett piacgazdaság magánjogi feltételeit kell megteremteni. A törvény elsősorban a vagyoni forgalom viszonyainak jogi kereteit fekteti le; ugyanakkor megfelelő jogi védelmet kíván nyújtani a személyeknek is: az emberi személyiségnek, a családon belüli személyi viszonyoknak és a szervezeti jogalanyok személyhez fűződő jogainak is.

Magyarország - négy évtized diktatúrája és zsákutcába torkolló gazdasági-társadalmi tévútja után - 1990-ben a magántulajdon és a szabad vállalkozás talajára épülő piacgazdaság társadalmi rendjét vezette be. Ezt a társadalomfejlődési irányt erősíti meg az Alaptörvény is. Az új társadalmi modell a tulajdonosok magánautonómiájának messzemenő elfogadását, mindenekelőtt a magántulajdon teljes körű elismerését és védelmét követeli meg. Ez az elv áthatja a törvényt, a részletszabályokat (például a tulajdonszerzés normáit) is. Mindehhez természetesen a magántulajdont terhelő szociális kötöttségek járulnak. A magánautonómia másik alapvető következménye a szerződési szabadság elvének elfogadása. A magánjognak ezt a pillérét csak ott és annyiban indokolt korlátozni, ahol és amennyiben ez a szociális igazságosság követelménye érdekében elengedhetetlenül szükséges, és a piaci verseny szabadságának feltételei között még lehetséges. A magánautonómia harmadik pillére az egyesülés és a társulás szabadsága, amelynek követelményeit a törvény - a magánjogi szabályozások bevált mintái nyomán - az egyesület és a társaságok intézményeivel kívánja szolgálni.

III. Hagyomány és újítás. Külföldi példák

1. A törvény a létező, az élő jogból indul ki, és csak ott és annyiban kíván változtatni, ahol és amennyiben az a gazdasági és a társadalmi viszonyok mai követelményei szerint szükségesnek mutatkozik. Ezen elvi jelentőségű módszertani kiindulópontnak megfelelően a törvény - ahol csak lehetséges - fenntartja a Ptk. szabályait, s azokat a külön törvények rendelkezéseinek integrálásával és a felsőbb bírósági gyakorlatot normatív formába öntésével egészíti ki. Kétség esetén a törvény tudatosan a létező jogot választja, és újító alternatív megoldásokat sem fogad el akkor, ha azok a jogrendszerben indokolatlan bizonytalanságot okoznának. Ezzel együtt a törvény tudatosan meg akarja újítani a magyar polgári jog - sok vonatkozásban élet vesztett - eszköztárát. A szocialista viszonyok között nagyon leegyszerűsödött magánjogi forgalom szükségszerűen vont maga után a jogdogmatikai megoldások árnyalatainak eltűnését, a kontúrok elhalványulását. Évszázadok óta ismert és alkalmazott magánjogi fogalmak éle csorbult ki, vált a nemegyszer igénytelen jogszolgáltatás áldozatává. A törvény természetesen semmi esetre sem kívánja feleslegesen bonyolítani a magánjogi szabályozást; azokban a kérdésekben hoz újításokat, amelyekre árnyaltabb dogmatikai szemlélettel helyesebb válaszok adhatók.

2. A törvény beépíti a Ptk. évtizedes felsőbb bírósági gyakorlatának maradandó mondanivalót hordozó, tételes jogi szabályozást kívánó, kodifikációra érett eredményeit. A törvény figyelembe veszi, hogy polgári jogunk reformját több területen közvetlenül befolyásolja az Európai Unió jogalkotása, ami közvetlenül érinti törvényhozásunkat, és - például a fogyasztóvédelmi szerződési jogban vagy a társasági jogban - szervesen be kívánja építeni a magánjogi uniós irányelvek maradandó magját. Tudatosan nem törekszik ugyanakkor arra, hogy az uniós magánjog egész anyagát a kódexbe építse. Ennek oka az, hogy az uniós irányelvek szabályozása túlságosan tagolt, kazuisztikus és sűrűn változó jellegű, minden részletében nem alkalmas egy hosszú távra tervezett kodifikáció célkitűzéseinek megvalósítására. Ezért a törvény inkább a kisebbik rosszat választja azzal, hogy az irányelvek részletszabályait külön törvényekben hagyja.

3. A törvény nem választ külföldi modellt, de bőségesen merít külföldi kodifikációs példákban. A 20. század elején készített magyar tervezetek főleg az osztrák és a német törvénykönyv megoldásait vették figyelembe, az 1928-as Mjtj.-nek pedig a svájci ZGB is szolgáltatott mintákat. Ezeknek a nagy klasszikus törvénykönyveknek a tanulságait többségükben a magyar magánjog már hasznosította. Az újabb nemzeti kódexek közül minden bizonnyal a holland törvénykönyv (Burgerlijk Wetboek) és a kanadai Québec tagállam magánjogi kódexe tekinthető a legmodernebbnek. Ezek a kódexek több szempontból (így mindenekelőtt a szabályozandó életviszonyok köre és a törvénykönyv szerkezete szempontjából) mintául is szolgálhattak a magyar reform számára, de a kodifikáció egészét illetően szabályozási modellként nem jöttek figyelembe.

4. A nemzeti kódexeken kívül a törvény merít a nemzetközi jogalkotás eredményeiből is. Ezek közül mindenekelőtt a Bécsi Nemzetközi Vételi Egyezmény, az UNIDROIT Alapelvek (Principles of International Commercial Contracts, 2010), az Európai Alapelvek (The Principles of European Contract Law, 1999, 2002) és az utóbbiból kiindulva megalkotott európai modellszabályok (Draft Common Frame of Reference) kínáltak megfontolásra érdemes, esetenként követhető példákat a szerződési jog szabályozásánál. Ezek a színvonalas modelljavaslatok világszerte szakmai elismerést vívtak ki, és széles körben hatnak a jogalkotásra és a joggyakorlatra.

IV. Az új Polgári Törvénykönyv kódex-jellege és jelentősége

1. Noha az Európai Unió jogegységesítési törekvései az elmúlt két évtizedben a magánjog területét is elérték, és a nemzeti jogalkotásokat ma már számottevően befolyásolják, úgy tűnik, hogy a magánjog egészét ma még csak nemzeti szinten lehet kodifikálni. Ezt a megállapítást igazolja, hogy - bár az Európai Unió égisze alatt jogtudósok közreműködésével rendkívül alapos és színvonalas átfogó kodifikációs munkálatok folynak - Hollandián kívül Közép- és Kelet-Európa majd minden országában új polgári törvénykönyvet alkottak, vagy ilyen célból intenzív tevékenységet folytatnak.

2. A törvény kódex-jellegű törvénytípus előkészítésére született, és annak előnyeit minél szélesebb körben érvényesüléshez akarja juttatni. Természetesen ez a módszer sem lehet öncélú. Ezért számol azzal, hogy a legsikerültebb kodifikáció mellett is maradnak magánjogi szabályok a törvénykönyvön kívül. Ezeknek a normáknak a kódex szubszidiárius jellegű háttér-joganyagát kell, hogy képezze. A külön magánjogi törvények tartalmi összhangját és terminológiai egységét magával a törvénykönyvvel természetesen a legnagyobb mértékben biztosítani kell. Ezért a leendő kódex definícióinak a külön törvényekben is azonos tartalommal kell érvényesülniük.

A törvény abból indul ki, hogy egy törvénykönyv tartalmi határait elvben addig helyes tágitani, amíg a kodifikáció pozitív hatásai: az egységbefoglalt normák módszerbeli homogenitása, a terminológiai egység, a tömörítés és rövidítés lehetősége stb. megkönnyítik a jogalkalmazást. A szabályok egyazon törvénykönyvbe foglalása addig kívánatos és célszerű tehát, amíg az összefoglalandó normák módszerbeli egysége fennáll, és amíg a rendszerbe illesztés a kodifikáció előnyeit: a rendszertani racionalitást, az ökonomikus és ellentmondásmentes törvényszerkesztést, a terminológia biztonságát, a világos és áttekinthető megoldásokat hozza magával.

Mindezeket figyelembe véve a családjog anyaga beépül a törvénykönyvbe. Az integrálás során ugyanakkor gondoskodik a családjogi viszonyok sajátosságainak megfelelő kifejezésre juttatásáról. Ennek egyik jele az, hogy a Családjogi Könyv sajátos, csak e viszonyokra vonatkozó alapelveket fogalmaz meg.

A törvény az egyedi munkaszerződések jogi rendezését a munka törvénykönyvében hagyja, annak ellenére, hogy a munkaviszonyok speciális rendezésének a Ptk., s azon belül is elsősorban a szerződések általános szabályai képezik a jogi háttérét. A munkaszerződés jogi szabályozásának azonban ma már annyi különleges vonása van, hogy nehéz volna ezt a normarendszert egy polgári törvénykönyvbe integrálni. A munkavállaló fogalmilag „gyengébb fél” jellege például megkülönböztető sajátosságként jelentkezik a szabályozásnál, és - emiatt - az európai közösségi jogi aktusok alakító hatása is sokkal intenzívebb, mint a magánjog egyéb területein.

A törvény a társasági anyagi jogi szabályok integrálása mellett döntött, és azokat az egyes jogi személyekre vonatkozó rendelkezések között, önálló Részben helyezi el. Ez a megoldás logikusan következik abból a koncepció kiindulópontból, hogy azokra a jogi személyekre, amelyeknek belső és külső kapcsolatai polgári jogi jogviszonyok keretében bonyolódnak, a törvénykönyv adjon teljes körű szabályozást, mivel a szabályozási tárgy és a szabályozás módszere illeszkedik a kódex jellegéhez. A gazdasági társaságokról szóló szabályoknak az új kódexbe építése több előnnyel jár: bővíthető a jogi személyekre vonatkozó általános szabályok köre, és normák ismétlése válik elkerülhetővé. Ezen kívül a Ptk. normáinak háttér-jogszabály jellege (amit most a Gt. külön mond ki) evidenssé válik. Ezek miatt és hasonló kodifikációs előnyök miatt döntött annak idején a svájci, majd az olasz törvényhozó, legutóbb pedig a holland jogalkotó is a társasági jognak a magánjogi kódexben történő elhelyezéséről. Az integráció előnyeikhez képest kisebb súllyal esnek latba a szokásosan megfogalmazott ellenérvek: a magánjogi és a közjogi normák vegyülése a gazdasági társaságok szabályozásánál, a Gt. egysége, megszokottsága stb. Ugyancsak a jogi személyekről szóló könyvben ad absztrakt keretszabályokat a törvény a szövetkezetre is, megalapozva ezzel az ágazati szabályozást a főbb (termelő-, szolgáltató-, hitelintézeti tevékenységet folytató) szövetkezeti típusokra.

Az iparjogvédelmi és szerzői jogi törvények anyagát a törvény - a Ptk.-hoz hasonlóan - nem integrálja, noha a szellemi tulajdon jogviszonyaiban keletkező alanyi jogok (és megsértésük szankcióinak többsége) egyértelműen magánjogi jellegűek. A külön törvények jogágazati szempontból vegyes normákat foglalnak magukba, de azokat - jellegük különbözősége ellenére - nem volna szerencsés szétbontani. A törvény súlyt helyez ugyanakkor arra, hogy a szellemi alkotások és egyéb szellemi javak védelmének magánjogi természetét a kódex is kifejezze, és ezért megfogalmazza saját szabályainak a külön törvényekhez kapcsolódó háttér-norma jellegét.

3. A Polgári Törvénykönyv nem egy a törvények közül. Kiemelkedő jelentőségét az általa közvetlenül szabályozott életviszonyok fontossága, szerteágazó volta önmagában is mutatja. A kódex hatása ugyanakkor jóval túlmutat a közvetlenül szabályozási körébe vont viszonyokon, kisugárzik valamennyi polgári jogi normával rendezett vagy rendezhető kapcsolatra, és pedig függetlenül attól, hogy az adott norma kifejezetten háttér-jogszabályként jelöli-e meg a törvénykönyvet vagy sem.

II. CÍM

A JOGI SZEMÉLY LÉTESÍTÉSE

I. Fejezet

A létesítés szabadsága

1. A törvény változtat a Gt. szabályozási módszerbeli kiindulópontján: a kógens alapállás helyett az eltérést engedő (diszpozitív) szabályozási kiindulópontot választja. Az elvben valamennyi jogi személyre választott diszpozitív szabályozási módszernek nyilvánvalóan elsősorban az egyesületek, a gazdasági társaságok és a szövetkezetek tekintetében van eminens gyakorlati jelentősége. Altalánosítva, valamennyi jogi személy vonatkozásában alapelveként rögzíti a törvény, hogy a jogi személyek létrehozása a polgári jogi jogalanyok magánautonómiája körébe tartozó döntés, amelyet szabadon, az állam egyedi beavatkozása nélkül hozhatnak meg. Az állam a jogi személyek alapításába az alapítás szabályainak normatív meghatározásával és a jogi személyek nyilvántartásba vételével vesz részt; ezt az utóbbi - közérdekvédelmi szempontból nélkülözhetetlen - mozzanatot sem használhatja fel egyedi beavatkozásra, mert a jogi személyek nyilvántartásba vételét csak jogszabályban normatív módon meghatározott okok alapján tagadhatja meg. Mindez annyit jelent, hogy az állam nem mérlegelheti célszerűségi szempontok alapján, hogy megítélése szerint szükség van-e egy adott jogi személyre, hanem a normatív feltételek teljesítése esetén a nyilvántartásba vétellel biztosítani kell a jogi létezés lehetőségét. A jogi személy létrejötte ugyanis két mozzanatból áll: az alapítóknak vagy tagoknak az alapításra irányuló szándéka egy létesítő okiratban kell, hogy kifejezést nyerjen; ehhez járul (második feltételként) az állami nyilvántartásba vétel.

A törvény a létesítés szabadságára vonatkozó szabályok között rendelkezik arról, hogy a jogi személyek alapítói vagy tagjai nem csupán a jogi személy létesítésének tényéről dönthetnek szabadon, hanem a jogi személyre vonatkozó szabályokat is szabadon állapíthatják meg, és ennek keretében a jogszabályi rendelkezésektől is eltérhetnek. Az eltérést engedő szabályozás nemcsak azt fejezi ki, hogy a jogi személyek létesítése és működtetése is a magánjogi jogalanyok magánautonómiája körébe tartozó kérdés, de azt is lehetővé teszi, hogy a jogi személyeket létrehozó személyek a lehető leginkább az igényeiknek megfelelően alakíthassák ki a jogi személy működési szabályait.

2. Természetes ugyanakkor, hogy a jogi normáktól való eltérés lehetősége nem lehet korlátlan. Van a szabályozásnak olyan rétege, amely kívül esik az alapítók, illetve a tagok autonómiáján, nem tartozik rendelkezési jogkörükbe. Nyilvánvaló, hogy ilyen kérdésekre az eltérő szabályozás lehetősége nem terjed ki. Ilyen például az egyes jogi személy típusok meghatározása vagy a jogi személyekkel kapcsolatos állami feladatok rögzítése. E szabályoktól a felek nyilván nem térhetnek el. Ezen túlmenően is vannak azonban olyan szabályai a jogi személyeknek, amelyek feltétlen érvényre juttatása valamilyen szempontból elengedhetetlen. A törvény ezeknél a szabályoknál rendelkezik az eltérés tilalmáról, és ilyen esetben a tilalom megszegése az eltérő rendelkezés érvénytelenségét vonja maga után.

Valószínűleg maximális törvényhozói előrelátás mellett sem lehet az eltérés valamennyi tilalmazott esetét megjelölni és minden feltétlen érvényesülést igénylő konkrét normát megfogalmazni. Ezért a törvény általános szabályban adja meg azokat a szempontokat, amelyek a jogszabálytól való eltérést egyedi tilalom nélkül is tiltottá teszik. Ilyen szempont az, ha a jogi normától való eltérés a jogi személy létesítő okiratának megalkotásában részt nem vevő személyek - ezen belül is a hitelezők és a jogi személy munkavállalói - jogait vagy érdekeit sértené. A magánjogi megállapodások általában nem járhatnak olyan eredménnyel, hogy harmadik, a megállapodásban részt nem vevő személy szenvedjen hátrányt. Különösen indokolt e szempont érvényesítése a jogi személyek esetében, ahol a jogi személlyel kapcsolatba kerülő kívülállók, például a hitelezők érdekeit sértené a jogi személy alapítóinak, tagjainak a jogi normától eltérő akaratnyilatkozata. A törvény védendő érdekként jelöli meg a kisebbség érdekeit is - amely nyilván azoknál a jogi személyeknél értelmezhető, ahol a jogi személynek van tagsága, és így létezhet kisebbség is. Elvileg ugyan e kisebbség részese

az eltérés lehetőségét magában hordozó megállapodásnak, éppen kisebbségi státusza miatt azonban nincs abban a helyzetben, hogy saját érdekeit hatékonyan kikényszerítse. Végül a törvény általánosságban tiltja az eltérést az olyan normáktól, amelyek a jogi személyek törvényes működését hivatottak biztosítani. Mindezen esetkörökben csak olyan szabályokra kell gondolni, amelyek esetében az eltérés lehetősége egyáltalán felmerülhet, amelyek tehát elvileg az alapítók vagy tagok rendelkezési jogába tartoznak.

3. A kiindulópontjában és alapvetően eltérést engedő (diszpozitív) szabályozás az alkalmazás kezdeti szakaszában felvethet jogértelmezési problémákat, amelyeket végső soron majd a bírói gyakorlatnak kell megoldania. A törvény által választott szabályozási módszer biztosítja ugyanakkor a kellően rugalmas, az adott jogi személy (gazdasági társaság stb.) igényeinek leginkább megfelelő működési kereteket az alapítók, a tagok számára. Megnyit ez a törvényhozói módszer egy sor olyan lehetőséget, amelyekkel a kögens kiindulópontot választó eddigi szabályozás mellett az érdekeltek nem élhettek. A jogalkotó ugyanis nem képes előre látni, hogy a sok ezer jogi személy sok százezer döntési helyzetében hol szükséges és lehetséges biztosítani az eltérés lehetőségét, annak irányát, mértékét. Ezért a kögens kiindulópontot választó normatív rendszer óhatatlanul tömegesen elzárja az alapítók, a tagok autonóm döntési és cselekvési lehetőségét olyan esetekben is, amikor arra semmi szükség sincs, amikor a tilalmat sem a törvényes működési rend, sem a kisebbség védelme, sem a hitelezők és más harmadik személyek érdeke nem indokolja. Az ekként feleslegesen felállított törvényi tiltások elől menekülnek ki a felek az alapító ügyletből (tipikus esetben: a gazdasági társaságot alapító szerződésből), és „rejtik el” valóságos akarataikat - adott esetben teljesen indokolatlanul - mögöttes megállapodásokban: szindikátusi szerződésekben stb.

II. Fejezet

A létesítő okirat

1. A jogi személy létesítésére irányuló szándék kifejezése írásban, a létesítő okiratban lehetséges. A létesítő okirat a létesítés módja, az alapításban résztvevők száma, illetve a jogi személy típusa szerint különböző lehet, azonban a tartalmára nézve megállapíthatóak általánosan alkalmazható normák. A törvény felsorolja ezeket az általánosan kötelező tartalmi elemeket, és ezek közül többnek a részletes szabályait is itt adja meg.

A jogi személy nevére vonatkozó szabályokat a törvény egységesen kívánja rendezni, szakítva azzal a megoldással, amely szerint a szabályozás részben a Ptk.-ban, részben a cégjogi szabályokban jelent meg, de egyes jogi személyeknél teljesen hiányzott. A jogi személy nevének legfontosabb tulajdonságaként a megkülönböztető funkciót emeli ki a törvény, és ezt teszi a név kiválasztásának fő kritériumává. Ha a név nem rendelkezik e megkülönböztető funkcióval, akkor alkalmatlan arra, hogy a jogi személyt, mint önálló jogalanyt elkülönítse tagjaitól, illetve más jogi személyektől. A névkizárólagosság mellett megfogalmazza a törvény a névvalódiság és a névszabatosság követelményét is.

A jogi személy székhelyével kapcsolatban a törvény nem kívánja meg, hogy ott végezze a jogi személy a tevékenységét, vagy akár csak ügyintézési tevékenység folyjon ezen a helyen, hanem megelégszik azzal, hogy a székhely a jogi személy bejegyzett irodája, ahol csupán jogszabályban meghatározott iratok elérhetőségét kell biztosítani, illetve azt, hogy ezen a helyen a jogi személlyel kapcsolatba lehessen kerülni, a jogi személy részére küldött küldemények átvétele biztosított legyen.

A létesítő okiratban meg kell határozni a jogi személy célját vagy fő tevékenységét. A jogi személyek tevékenysége meglehetősen szerteágazó lehet, ezért a törvény nem kívánja meghatározni e tevékenységek körét, csak azt kívánja egyértelművé tenni, hogy minden olyan tevékenység szóba jöhet, amit jogszabály nem tilt, illetve nem korlátoz. Ez a szabály kapcsolódik a jogi személy alapításának szabadságához is, hiszen az ilyen tágran meghatározott tevékenység előfeltétele az alapítás szabadságának. Ugyanakkor a jogi személy tevékenysége bizonyos típusú jogi személyek esetén jogszabályi korlátozás alá eshet azért, mert egy-egy típus szabályai valamilyen tevékenységre kerülhetnek kialakításra. Így például egyesület elsődlegesen üzletszerű gazdasági tevékenység végzésére nem hozható létre, míg a gazdasági társaságok tipikusan ilyen tevékenység végzésére jönnek létre.

2. A létesítő okirat egyik legfontosabb kötelező eleme a jogi személy létesítéséhez az alapító, illetve a tagok által biztosítandó vagyoni hozzájárulás meghatározása. A szabály általánosságban kimondja, hogy mindenki, aki jogi személy alapításában részt vesz vagy később olyan módon szerez tagsági jogokat, hogy nem már létező tagsági viszony alanyává válik jogátszállás útján (pl. új részvények forgalomba hozatalával történő alaptőke-emelés történik), köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni a jogi személy részére. A vagyoni hozzájárulás kötelezettsége azon alapszik, hogy a magánjogi jogalanyok, így a jogi személyek is a gazdasági forgalomban vesznek részt, aminek előfeltétele, hogy rendelkezzenek vagyonnal. Egy jogi személy csak úgy tud eleget tenni a vagyoni viszonyok keretei között vállalt kötelezettségeinek, ha rendelkezik saját vagyonnal. A jogi személy alapítása során ez a vagyon csak az alapítóktól, illetve a tagoktól származhat, ezért mondja ki rájuk a vagyoni hozzájárulás kötelezettségét a törvény.

A vagyoni hozzájárulás sajátossága, hogy az végleges vagyonátengedést jelent: az, aki a vagyoni hozzájárulást szolgáltatva, általában nem követelheti, hogy a jogi személy a vagyoni hozzájárulást vagy annak értékét részére adja ki. Számol a törvény azzal a lehetőséggel is, hogy egyes jogi személy típusoknál a speciális szabályok

kivételesen mellőzhetik a vagyoni hozzájárulás kötelezettségét. Annak érdekében, hogy ilyenkor is legyen vagyoni fedezet a jogi személynek a gazdasági forgalomban való részvétele mögött, a törvény a tagok, illetve alapítók helytállási kötelezettségét mondja ki az ilyen esetekre. A helytállási kötelezettség kifejezés használatával a törvény arra kíván utalni, hogy e kötelezettség alanya nem valamilyen elmarasztható, felróható magatartás szankciójaként köteles teljesíteni a jogi személy által nem teljesített tartozást, hanem pusztán fedezetet kíván teremteni a törvény e kötelezettség előírásával. A minél teljesebb fedezet megteremtésével függ össze az, hogy több személy esetén a helytállási kötelezettség egyetemleges.

A törvény az általános szabályok között rendezi a vagyoni hozzájárulások fajtáira vonatkozó szabályokat is, hiszen mindegyik jogi személy típusnál elképzelhető, hogy az alapítók vagy tagok pénzzel, illetve nem pénzbeli vagyoni hozzájárulással vesznek részt a jogi személy vagyonának megteremtésében. Annak érdekében, hogy a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás reális vagyont jelentsen, szükséges meghatározni azt is, hogy mi lehet ilyen vagyoni hozzájárulás. A törvény általános szabályként dolog tulajdonjogának, illetve vagyoni értékű jognak az átruházását teszi lehetővé.

A nem pénzbeli vagyoni hozzájárulások esetén kérdéses lehet e vagyoni hozzájárulás értékének meghatározása. A törvény abból indul ki, hogy az értéket a létesítő okiratban kell meghatározni, azonban, ha utóbb az derülne ki, hogy a ténylegesen szolgáltatott érték elmarad a létesítő okiratban meghatározottól, akkor a nem pénzbeli hozzájárulást szolgáltató tag vagy alapító köteles pénzben kiegészíteni a szolgáltatott értéket a létesítő okiratban vállalt értékre. Az ezzel kapcsolatos igényt a jogi személy érvényesítheti a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás szolgáltatásától számított ötéves határidőn belül.

A törvény általános szabályként kizárólag részvénytársaságok esetén teszi lehetővé a tagsági jogokról értékpapír kibocsátását.

III. Fejezet

A jogi személyek nyilvántartása

A törvény a jogi személyek létesítéséről szóló fejezetben egyértelművé teszi, hogy a jogi személy az állam általi nyilvántartásba vétellel jön létre. A nyilvántartás alapvető, elvi jelentőségű anyagi jogi szabályainak meg kell jelenniük a kódexben, míg a nyilvántartás vezetésének eljárási szabályainak a nyilvántartási jogszabályban van a helyük. Az anyagi jogi szabályok sorában a törvény egyértelművé teszi, hogy kinek a kötelessége a jogi személy nyilvántartásba vételének kezdeményezése. Erre egységesen a jogi személy képviselőjére kijelölt személyt kötelezi, amit azért tehet meg, mert a létesítő okiratban meg kell jelölni a jogi személy első vezető tisztségviselőjét, aki a jogi személy képviselőjére is jogosult, tehát mindenképpen lesz a jogi személy nevében a bejegyzési kérelem benyújtására jogosult személy. Abban az esetben, ha a bejegyzési kérelem benyújtására kötelezett személy e kötelezettségének teljesítését elmulasztja, ezzel megakadályozza a jogi személy létrejöttét, ami kívülállókkal szemben - éppen azért, mert a jogi személy ilyen esetben nem jön létre - nem okoz problémát, viszont a jogi személy alapítóival, tagjaival szemben felelősséget keletkeztet, hiszen a mulasztás akadályozza e személyeknek a létesítő okiratban kifejtett akarata érvényesülését.

A törvény meghatározza a nyilvántartás működésének legfontosabb alapelveit: az okirati elvet, a közhitelesség és nyilvánosság elvét. A közhitelességről szólva annak deklarációján túl annak tartalmát is igyekszik kibontani, amikor arról rendelkezik, hogy a nyilvántartásba vett adatokat és tényeket fennállónak és valóságnak kell tekinteni, illetve ezeket mindenki által ismertként kell kezelni, és a jogi személy jóhiszemű személyekkel szemben nem hivatkozhat arra, hogy valamely általa bejelentett adat nem felel meg a valóságnak.

A törvény nem tartalmaz rendelkezést a jogi személyek nyilvántartásának szervezeti kereteire vonatkozóan, de azt a jogi személy létesítésének szabadságára vonatkozó szabályok között egyértelművé teszi, hogy minden jogi személy nyilvántartását bíróság vezeti.

A közzétételi kötelezettségnek fő szabályként a Cégbizonylatban történő közzététellel kell eleget tenni.

IV. Fejezet

A jogi személy létesítésének érvénytelensége

Bár a jogi személyek az alapítók akaratnyilatkozata alapján jönnek létre, amely akaratnyilatkozatokra - tágran értelmezve - alkalmazhatóak lennének a szerződés érvénytelenségének szabályai, ezt a megoldást mégsem lehet minden megszorítás nélkül alkalmazni. A jogi személy a közhiteles nyilvántartásba vétel után úgy jelenik meg a nyilvánosság, a forgalom többi szereplője előtt, mint létező jogalany, amely az általa vállalt kötelezettségek hordozója lehet. Ha az érvénytelenség következtében visszaható hatállyal, az akaratnyilatkozat időpontjától megtagadnánk a joghatást a jogi személy létesítő okiratától, akkor a gazdasági forgalom résztvevői viselnék annak kockázatát, hogy a jogi személy a bejegyzés ellenére sem tekinthető létrejöttnek, nem minősül jogalanyoknak. A törvény e helyzet elkerülése érdekében tartalmaz speciális szabályokat a jogi személy létesítésének érvénytelenségével kapcsolatban. A szabályozás különbözik a jogi személy nyilvántartásba vétele előtt, illetve az azt követő időben.

Addig, amíg nincs bejegyezve a jogi személy, a létesítő okirat érvénytelenségére a szerződések érvénytelenségének szabályait lehet alkalmazni, tehát a megtámadási és semmisségi okok egyaránt figyelembe vehetők. Ha ebben az időszakban derül ki az, hogy a létesítő okirat érvénytelen, ennek az a szükségszerű következménye, hogy elmarad a jogi személy bejegyzése, és így létre sem jön a jogi személy. Ez nyilván nem okoz a forgalom résztvevőinek elfogadhatatlan kockázatot, hiszen a bejegyzést megelőzően nem számíthatnak arra, hogy egy szabályszerűen megalakult jogi személlyel kerülnek kapcsolatba.

A nyilvántartásba vételt követően azonban változik a helyzet. Ilyenkor már nem megengedhető az, hogy a korábban bejegyzett jogi személyt töröljék a nyilvántartásból pusztán a létesítő okirat érvénytelenségére hivatkozással, és olyan helyzetet teremtsenek, mintha a jogi személy létre sem jött volna. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a jogsértő létesítő okirat hibája véglegesen orvoslást nyerne a bejegyzéssel. Ha ugyanis a létesítő okiratba foglalt valamely rendelkezés jogszabályba ütközik, akkor a törvényes működés kikényszerítésére rendelkezésre álló eszközöket lehet igénybe venni, amelyek - törvényességi felügyeleti intézkedésen keresztül - elvezethetnek a jogi személy megszűnéséhez is, de ez esetben a megszűnéshez a hitelezői igények kielégítését szolgáló eljárásom keresztül jut el a jogi személy, vagyis nem csorbulnak a kívülállók, elsősorban a hitelezők jogai.

A jogi személy nyilvántartásba vételéhez, mint határvonalhoz igazodó eltérő szabályozás a létesítő okirat módosítása esetén is alkalmazható. Addig, amíg a módosításon alapuló változásokat nem jegyzik be a nyilvántartásba, a módosítást tartalmazó nyilatkozat érvénytelenségére a szerződés érvénytelenségének szabályai alkalmazhatóak azzal, hogy az érvénytelennek bizonyult módosítás nem jegyezhető be, a bejegyzés után viszont a változásokat már nem lehet törölni a módosítás érvénytelenségére hivatkozással, hanem csak a törvényes működés kikényszerítése - és ennek során, végső eszközként a jogi személy jövőre nézve történő megszüntetése - jöhet számításba.

III. CÍM

A JOGI SZEMÉLY SZERVEZETE ÉS KÉPVISELETE

V. Fejezet

A jogi személy tagjainak vagy alapítóinak döntéshozatala

1. A jogi személy olyan szervezet vagy vagyontömeg, amely saját akaratképzésre, illetve akaratnyilatkozat megtételére természetesen nem képes, ezért szükséges annak szabályozása, hogy ki, milyen szervezeti keretek között hozhat a jogi személynek betudható döntést, illetve ki jogosult e döntéseket a külső jogviszonyokban jognyilatkozatokká transzformálni, vagyis a jogi személyt képviselni.

A törvény a jogi személy döntéshozatali rendjében különbséget tesz a jogi személy tagjainak, illetve tagság nélküli jogi személy esetén az alapítóknak a döntései, valamint a jogi személy folyamatos működtetése, irányítása során szükséges ügyvezetési döntések között.

Az általános szabályok között nem lehetséges a tagok vagy alapítók számára fenntartott döntéshozatali jogköröket, kizárólagos hatásköröket meghatározni, mert ezek jogi személy típusonként jelentősen változhatnak. Az azonban egyértelmű, hogy a tagok, illetve az alapítók olyan stratégiai döntéseket hozhatnak meg, amelyek nem igénylik a jogi személy ügyeiben való napi részvételt, hiszen a tagok vagy alapítók döntéshozatalára hivatott testületek nem állandóan működő szervek, azokra operatív irányítási jogköröket telepíteni indokolatlan lenne.

A tagok, alapítók döntéshozatala vagy a tagok, alapítók összességéből álló testületben, vagy - ha a nagy létszám vagy más ok miatt egy ilyen testület nem lenne képes hatékonyan működni - a tagok, alapítók által választott küldöttekből álló testületben történik oly módon, hogy a döntéshozó testület ülést tart, vagy ülés tartása nélkül dönt.

2. A döntéshozó szervtől akkor várható, hogy jól megalapozott döntéseket hozzon, ha a résztvevőknek módjuk van az ülésen eldöntendő kérdésekhez kapcsolódó információkat előzetesen beszerezni, azokat feldolgozni, és a döntésre felkészülni. Ehhez - az ülést érintő technikai részleteken (időpont, helyszín) túl - ismerniük kell a napirendre kerülő kérdéseket is. A törvény a gyakorlatban felmerült problémákra reflektálva normatív módon határozza meg azt, hogy a napirendi pontokat milyen részletességgel kell a döntésben résztvevőkkel ismertetni.

A jogi személyek rugalmas működésének biztosítása érdekében a nem szabályosan összehívott ülést sem akarja a törvény teljes egészében megfosztani a döntéshozatal lehetőségétől. Erre azonban csak akkor kerülhet sor, ha a fentebb említett szempontok nem sérülnek, vagyis a döntésben való részvételre jogosultak egyike sem találja úgy, hogy az összehívás módja akadályozná őt álláspontja megalapozott kialakításában, és ezért hozzájárul az egyébként szabálytalanul összehívott ülés megtartásához és az ott történő döntéshozatalhoz. Természetesen az itt jelzett kivétel csak az ülés megtartására vonatkozik, és a döntéseket az így megtartott ülésen is az általános szabályok szerint hozhatják meg a résztvevők.

A törvény a tagok, illetve alapítók döntéshozó testületének ülését akkor tekinti akaratképzésre alkalmas fórumnak, ha azon a döntésre jogosultak meghatározott hányada részt vesz. A határozatképességet a leadható

szavazatok többségének gyakorlására jogosult tagok, illetve alapítók részvételéhez köti azzal, hogy ha valaki nem gyakorolhatja szavazati jogát, akkor az ő szavazatait a határozatképesség számításánál is figyelmen kívül kell hagyni. A többség képvisellete határozatképessé teszi az ülést, ahol azonban a határozatképesség megállapításakor figyelembe vett szavazatok többségével lehet döntést hozni. Ebből az következik, hogy végső soron az összes szavazathoz viszonyított kisebbség is hozhat döntést a jogi személy nevében, de csak úgy, ha a részvétel lehetősége mindenki számára nyitott volt.

A törvény meghatároz néhány olyan esetet, amikor az egyébként szavazásra jogosult személy nem gyakorolhatja szavazati jogát. Ezek olyan tényállások, amelyek mellett a személyes érdekeltség miatt nem várható az, hogy a tag vagy alapító kizárólag a jogi személy érdekei alapján alakítsa döntését, és ezért a szavazásban való részvétele torzítaná a szavazás eredményét, az ilyen szavazatok nem lennének alkalmasak a jogi személy akaratának megjelenítésére.

Szükséges meghatározni, hogy a szavazati arányokra vonatkozó rendelkezések mennyiben diszpozitívak. Az egyhangúságot előíró normák eltérést nem engednek. A törvény csupán a legkritikusabb kérdésekben ír elő egyhangúságot, ezektől a tagok és az alapítók nem térhetnek el. Szintén nem teszi lehetővé a törvény, hogy az egyszerű szótöbbséget előíró rendelkezésektől a tagok és az alapítók lefelé eltérjenek, azaz ennél kisebb szavazati arányt írjanak elő. Ez ugyanis logikailag kizárt: ha például 40%-kal meg lehetne hozni egy döntést, akkor ugyanabban a kérdésben két érvényes határozat is születhetne. Egyértelmű, hogy amikor a törvény egyszerűsötöbbségnél magasabb, de nem egyhangú szavazati arányt ír elő, akkor ettől lefelé eltérni kizárólag egyszerű szótöbbségig lehet.

A törvény általános szabállyá teszi az ülés tartása nélkül történő határozathozatalt, mivel ez valamennyi jogi személy típus esetén megfelelő lehetőséget teremt a hatékony döntéshozatalhoz.

VI. Fejezet

A jogi személy ügyvezetése

Az ügyvezetés a jogi személy ügyeiben való olyan döntések meghozatalát jelenti, amelyek egyrészt nem tartoznak az alapítók vagy a tagok döntési jogkörébe, másrészt viszont a jogi személy irányításával függenek össze. Egy jogi személy tevékenysége során számtalan döntés születhet, de azokat nem lehet teljes mértékben az ügyvezetés körébe sorolni, hiszen akkor az ügyvezetésre hivatott személyek nem lennének képesek megfelelni feladatuknak, nem tudnák személyesen ellátni a rájuk rótt kötelezettségeket. Annak eldöntése, hogy melyek az irányítás körébe tartozó döntések, különösen a felelősségi kérdéseknél jutnak jelentőséghez. Olyan tevékenység elmulasztásáért vagy hibájáért, amely nem sorolható az ügyvezetés körébe, nem vonhatók felelősségre az ügyvezetésre hivatottak.

Az ügyvezetési döntések meghozatalára a jogi személy vezető tisztségviselői jogosultak. Mivel ők nem szükségszerűen érintettek vagy érdekeltek a jogi személy működésében, ezért szükséges annak kimondása, hogy ügyvezetési tevékenységük során a vezető tisztségviselők a jogi személy érdekeinek megfelelően kötelesek eljárni. E kötelezettségük megszegése a jogi személlyel szembeni kártérítési felelősséggel jár, és mivel a vezető tisztségviselő és a jogi személy közötti viszony a felek akaratán alapul - még ha a jogviszony létesítése nem is feltétlenül a klasszikus szerződéskötési szabályok szerint történik -, a szerződésszegésért való felelősség szabályait kell alkalmazni. Az itt szereplő felelősségi szabály csak a jogi személy és vezető tisztségviselője közötti belső viszonyra vonatkozik. Ha a vezető tisztségviselő a jogi személy ügyében eljárva harmadik személynek okoz kárt, ezt a kívülálló vonatkozásában a jogi személy által okozott kárnak kell tekinteni, és ekként kell levonni jogkövetkezményeit azzal, hogy a jogi személy utóbb igényelheti a vezető tisztségviselőtől a harmadik személynek megtérített kár részére történő megtérítését, amennyiben ennek a belső jogviszonyban megvannak a feltételei.

A törvény rendelkezik a vezető tisztségviselői megbízatás keletkezésének és megszűnésének polgári jogi szabályairól. Mivel a vezető tisztségviselőknek személyesen eljárva kell döntéseket hozniuk, illetve a jogi személyt képviselniük, a törvény - a további közvetítések elkerülése érdekében - abból indul ki, hogy a vezető tisztségviselőnek e feladatok ellátására alkalmas, természetes személynek kell lennie. Ha egyes jogi személy típusoknál megengedett, hogy jogi személy legyen vezető tisztségviselő, akkor is ki kell jelölni azt a természetes személyt, aki személyesen eljárva a vezető tisztségviselők feladatait teljesíteni tudja.

A törvény a közérdek védelmében meghatároz olyan eseteket, amelyekben kizárt az, hogy valaki vezető tisztségviselői pozíciót töltsön be. Ezek az esetkörök jelentős részben a társasági jogi szabályozás általánosításával kerültek meghatározásra, mert nemcsak gazdasági társaságoknál, hanem minden jogi személynél indokolt kizárni az irányításból olyan személyeket, akik szabadságvesztés büntetés hatálya alatt állnak, vagy akiket büntető ítéletben eltiltottak a vezető tisztségviselői foglalkozástól vagy olyan tevékenységtől, amelyet a jogi személy végez.

Új eleme a szabályozásnak, hogy feltételezi: nemcsak büntető eljárásban lehet valakit eltiltani a vezető tisztségviselői tevékenységtől, hanem más eljárás keretei között - például felszámolási eljárás vagy e célból

kidolgozandó speciális eljárás során - is. Ha bevezetésre kerülnek ilyen eljárások, akkor az ezek során eltiltott személyek sem tölthetnek be vezető tisztségviselői pozíciót.

Sajátos problémát okoz a jogi személy tevékenységében végső soron érdekelt tagok, illetve alapítók és a jogi személyt irányító vezető tisztségviselők közötti információs aszimmetria. A jogi személy ügyeiről a vezető tisztségviselők rendszeresen hozzájutnak mindenféle információhoz, míg a tagok vagy alapítók - bár a legfontosabb, stratégiai jelentőségű döntések az ő kezükben vannak, továbbá az ügyvezetés ellenőrzését is el kell látniuk - nem szükségszerűen rendelkeznek a szükséges ismeretekkel. Ezt az aszimmetrikus helyzetet a törvény úgy kívánja áthidalni, hogy a vezető tisztségviselőket kötelezi a tagok, illetve alapítók által kért információk kiadására. Ezzel párhuzamosan érvényesül a vezető tisztségviselőknél a jogi személy titkai - elsősorban üzleti titkai - megőrzésére vonatkozó kötelezettsége, amit úgy lehet összehangolni a tagok és alapítók információs igényével, ha az információt csak az üzleti titkok sérelme nélkül, a rendeltetésének megfelelő felhasználás céljára kell kiadni, egyéb esetekben pedig az információszolgáltatás megtagadható. Bár a jogi személyre vonatkozó bizalmas információkat a tagoknak és alapítóknak is titkosan kell kezelniük, annak elkerülése érdekében, hogy utóbb vitás lehessen a kiszolgáltatott információ jellege, a vezető tisztségviselők titoktartási nyilatkozat megtevételehez köthetik a tagok, illetve alapítók információval való ellátását.

VII. Fejezet

A jogi személy tulajdonosi ellenőrzése

A jogi személy ügyvezetését a jogi személy tagjai, illetve - tagság nélkül működő jogi személy esetén - alapítói ellenőrizhetik abból a szempontból, hogy az ügyvezetés a jogi személy érdekeinek megfelelően végzi-e irányító tevékenységét. Ezt az ellenőrzést a tagok és alapítók elláthatják saját maguk, közvetlenül. Számolni kell azonban olyan esetekkel is, amikor a tagok nagy száma, a jogi személy tevékenységében való érdekelttség csekély hányada, az információk, ismeretek hiánya miatt a tagok és alapítók nem lehetnek alkalmasak az ellenőrzés közvetlen gyakorlására. Ilyenkor mód van arra, hogy a tulajdonosi ellenőrzés megvalósítására elkülönült szervet hozzanak létre. Mivel az ilyen szervezeteknek minden jogi személynél alapvetően azonos a funkciója, a törvény a jogi személy ilyen típusú szervére vonatkozó szabályokat a jogi személyekre vonatkozó szabályozás általános részében helyezte el. Ez nem azt jelenti, hogy minden jogi személynél vagy akár csak a jogi személyek nagyobb hányadánál kötelező lenne a tulajdonosi ellenőrzés ellátására külön szerv felállítása, csupán arról van szó, hogy ha akár jogszabályi előírás folytán, akár az erre jogosultak döntése szerint szükség van ilyen szerve, akkor az fő vonalait tekintve minden jogi személynél azonos szabályok szerint működhet.

A törvény a tulajdonosi ellenőrzést végző szervet felügyelőbizottsággá nevezi, és azt háromtagú testületként írja le, azonban az eltérést engedő szabályozásnak megfelelően az ellenőrző szerv létszámát a felek alacsonyabban vagy magasabban is meghatározhatják.

A felügyelőbizottság tagjaira - a felügyelőbizottsági tagokkal szembeni követelményekre, a megbízás keletkezésére és megszűnésére - a vezető tisztségviselőkre vonatkozó szabályokhoz hasonló rendelkezések érvényesülnek azzal a többlettel, hogy a felügyelőbizottsági tagok esetén biztosítani kell azt, hogy hatékonyan ellássák ellenőrző funkciójukat. Ehhez pedig függetlenségre, mindenekelőtt az ellenőrzöttektől való függetlenségre van szükség, hiszen függő helyzetben nem várható el az, hogy feltárják az ellenőrzött tevékenység esetleges hibáit, hiányosságait.

A felügyelőbizottság tevékenységét illetően a törvény kiemeli, hogy a tagok vagy alapítók döntéseinek előkészítése keretében a felügyelőbizottságnak meg kell vizsgálnia a tagok vagy alapítók elé kerülő javaslatokat, előterjesztéseket, és azokkal kapcsolatos álláspontjukat a döntésre jogosultakkal meg kell ismertetni. Ezen túlmenően azonban a felügyelőbizottság bármilyen más területen is vizsgálódhat, és a törvény biztosítja az ilyen vizsgálatokhoz szükséges jogosultságokat is a felügyelőbizottság tagjai számára. A felügyelőbizottság határozatait a jelenlévők szótöbbségével hozza, a létesítő okirat ennél alacsonyabb arányt nem írhat elő.

Mivel a felügyelőbizottság tagjai mások - a tagok és alapítók - számára, mások érdekében végeznek ellenőrzési tevékenységet, indokolt felelősségük kimondása, mert ezen a módon ösztönzést lehet biztosítani számukra a megfelelő eljárásra, illetve biztosítani lehet azt, hogy a felügyelőbizottságban végzett tevékenységük során hozott döntéseik következményeit viselniük kelljen. A felelősség - mivel a felügyelőbizottsági tagok tudatosan vállalt kötelezettségeinek megszegéséről van szó - a szerződészegésért való felelősség szabályai szerint alakul.

Mivel a felügyelőbizottság nem ügydöntő, intézkedésre jogosult szerv, a tevékenységével okozati összefüggésbe hozható károk kimutatása nehézségbe ütközhet, hiszen akár megfelelően végzi tevékenységét, akár nem, a kárt okozó magatartást valaki más, többnyire a vezető tisztségviselő követi el. Ugyanakkor minden olyan esetben, ha a felügyelőbizottság megfelelő ellenőrző tevékenységével a károkozás elhárítható lett volna, a felügyelőbizottsági tagok mulasztását is a bekövetkezett kár okaként lehet felfogni, és akár a vezető tisztségviselővel való közös károkozás is megállapítható lehet.

VIII. Fejezet

A jogi személy képviselete

1. Ahhoz, hogy egy jogi személy bekapcsolódhasson a vagyoni forgalomba, szüksége van arra, hogy legyen olyan személy, aki képviselőként a nevében olyan nyilatkozatokat tehet, amelyek joghatásai a jogi személynél jelentkeznek. Mivel ez az igény minden jogi személynél felmerül, indokolt a képviselet kérdését az általános szabályok között érinteni.

A képviseletnek két fajtáját különbözteti meg a törvény. Törvényes képviseletről van szó akkor, ha a képviseleti jog minden külön, erre irányuló cselekmény, nyilatkozat nélkül illet meg valakit. A jogi személyek törvényes képviselői a jogi személy vezető tisztségviselői. Vagyis, aki vezető tisztségviselője egy jogi személynek, az a törvény rendelkezésénél fogva jogosult e jogi személy képviseletére. Ha a jogi személynek több vezető tisztségviselője van, ezek önállóan gyakorolhatják a képviseleti jogot, tehát mindegyikük egyedül is tehet nyilatkozatot a jogi személy nevében.

A törvényes képviselők mellett lehetnek a jogi személy szervezetébe illeszkedő pozíciókhoz kapcsolódó képviseleti joggal rendelkező képviselők. Ezeket a pozíciókat már nem a törvény határozza meg, hanem rábízza a jogi személy létesítő okiratára vagy belső szabályzatára a kérdés rendezését. Ha ezek a dokumentumok megjelölnék ilyen pozíciót, akkor az ezt betöltő személy külön választás, kijelölés, felhatalmazás nélkül a jogi személy képviselője. A törvény - a korábbi szabályozást fenntartva - képviseleti joggal ruházta fel a jogi személy önálló jogalanyának nem minősülő szervezeti egységének vezetőjét a szervezeti egység tevékenységéhez szükséges körben.

A jogi személy szervezetén belüli képviseleti jogról van szó akkor is, ha az ügyvezetés a jogi személy munkavállalóit nem a jogi személy munkaszervezetében betöltött pozíciójuk alapján, hanem személy szerint jogosítja fel képviseletre. Ez a képviseleti jog nem lehet minden ügyre kiterjedő, hanem csak az ügyek meghatározott csoportjára szólhat, és nem lehet önálló képviseleti jog, hanem meg kell határozni más képviselőt, akivel együttesen gyakorolható.

A törvény nem szól a képviseletnek olyan fajtáiról, amelyek nem a jogi személy sajátosságaihoz kapcsolódnak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy jogi személy esetében kizárt lenne például meghatalmazáson alapuló képviseleti jog létesítése.

2. A jogi személy működésének biztonsága szempontjából fontos lehet, hogy a képviselő csak olyan nyilatkozatokat tegyen a jogi személy nevében, amelyek megtételére a jogi személy belső szabályai feljogosítják. Úgyanakkor a jogi személlyel kapcsolatba kerülő más jogalanyok szempontjából a belső szabályok, a belső viszonyok vizsgálata rendkívül kockázatosná tenné a jogi személlyel való kapcsolatot. Ebben a konfliktusban a törvény aszerint tesz különbséget, hogy a jogi személyek nyilvántartásába bejegyzett képviselőről vagy nem ilyen képviselőről van szó. A közhiteles nyilvántartásba bejegyzett képviselő esetén a jogi személy nem hivatkozhat arra, hogy az ilyen képviselő valamely nyilatkozatot nem tehetett volna meg, hogy képviseleti joga korlátozott lett volna, vagy nyilatkozatához a jogi személy valamely szervének hozzájárulására lett volna szükség. Az ilyen képviselő esetén is lehet korlátozásokat, feltételeket előírni a képviseleti jog gyakorlásához, de ezek harmadik személyekkel szemben nem hatályosak, tehát a kívülállónak nem kell kutatnia, vizsgálnia, hogy vannak-e ilyen korlátozások. Más a helyzet akkor, ha a kívülálló tudott vagy kellő gondosság tanúsítása mellett tudnia kellett volna arról, hogy a képviselő képviseleti joga korlátozott, feltételhez, jóváhagyáshoz kötött. Ilyenkor a korlátozás a külső jogviszonyokban is hatályosul, és a jogi személy vitathatja saját képviselője nyilatkozatának érvényességét.

Ha a jogi személy nevében a nyilvántartásba be nem jegyzett képviselő jár el, akkor a vele kapcsolatba kerülő személyeknek minden esetben vizsgálniuk kell azt, hogy a képviselőként fellépő személy rendelkezik-e képviseleti joggal, és e jog milyen terjedelmű.

IX. Fejezet

A jogi személy szervezeti egységének jogalanyisága

Több jogi személy típusnál igény mutatkozik arra, hogy a jogi személy egyes szervezeti egységeit (például földrajzi területenként szerveződő egységeit) jogi személlyé lehessen nyilvánítani. A törvény ezt nem általános, minden jogi személyt megillető jogként szabályozza, hanem csak azzal a feltétellel teszi ezt lehetővé, hogy az adott jogi személy típusra vonatkozó törvényi szabályozás ezt megengedi. Ilyen megengedő szabályozás mellett a jogi személy a létesítő okiratában rendelkezhet arról, hogy mely szervezeti egységeit kívánja jogi személyként elismertetni. Ennek tartalmi feltétele, hogy a szervezeti egység rendelkezzen a jogi személy alapítótól és magától a jogi személytől is elkülöníthető vagyonnal és szervezettel. Ilyennek hiányában a szervezeti egység nem lenne megkülönböztethető magától a jogi személytől, és önálló jogalanyként való működése sem lenne lehetséges.

Az önálló jogalanyként elismertetni kívánt szervezeti egységekre a jogi személyek általános szabályait alkalmazni kell, ami többek között azt jelenti, hogy a jogi személyek nyilvántartásába való bejegyzéssel jön létre

az ilyen jogalany. Azt, hogy a szervezeti egység nem önálló jogi személy típus, jelzi az a körülmény, hogy a szervezeti egység elkülönült vagyonából ki nem elégíthető hitelezői követelésekért a jogi személy köteles helytállni. Ezt erősíti az a szabály is, amely kimondja, hogy a szervezeti egység megszűnése esetén a szervezeti egységet megillető jogok a jogi személyre szállnak át.

A szervezeti egység elkülönült vagyonára tekintettel a szervezeti egység hitelezői számára hátrányos lehet az, ha a szervezeti egység jogalanyiségének megszűntével a kötelezettségekért az egész jogi személy tartozik helytállni. Ilyen helyzet áll elő akkor, ha egy jól gazdálkodó, szilárd anyagi háttérrel rendelkező, önálló jogalanyiségű szervezeti egység jogalanyisége megszűnik, és kötelezettségeiért a gyenge anyagi helyzetben lévő, fizetési nehézségekkel küszködő jogi személy lesz köteles helytállni. Arra az esetre, ha ilyen változás a jogi személy döntése alapján következne be, a törvény hitelezővédelmi intézkedéseket ír elő.

Konfliktust okozhat az, ha olyan jogi személy megszüntetésére irányuló eljárás (felszámolás, végelszámolás) indul, amelynek van önálló jogalanyiséggal rendelkező szervezeti egysége. A szervezeti egység ugyanis a jogi személy nélkül nem létezhet, ezért rendelkezik úgy a törvény, hogy ilyen esetben a szervezeti egység jogalanyisége megszűnik, és a szervezeti egység jogai és kötelezettségei is részévé válnak az egész jogi személy megszüntetésére irányuló eljárásnak.

IV. CÍM

A JOGI SZEMÉLY TÖRVÉNYES MŰKÖDÉSÉNEK BIZTOSÍTÉKAI

Fontos érdek fűződik ahhoz, hogy a jogi személyek a jogszabályok betartásával, törvényesen működjenek. Ennek biztosítására különböző jogi eszközök állnak rendelkezésre. A törvény ezek közül a jogi személyek szervezetéhez, működéséhez kapcsolódóakat szabályozza.

X. Fejezet

A jogi személy törvényességi felügyelete

A jogi személyek működése feletti általános törvényességi felügyeletet a nyilvántartást vezető bíróság látja el. Ez a megoldás szakít a jelenlegi helyzettel, amikor egyes jogi személyek - ráadásul éppen a civil szférát alkotó egyesületek és alapítványok - felett az ügyészség gyakorol törvényességi felügyeletet, míg más jogi személyek esetén a nyilvántartó bíróságra hárul ez a feladat. A törvény álláspontja szerint a nyilvántartó bíróság alkalmas a felügyelet ellátására minden jogi személy típus esetén.

A törvény meghatározza a törvényességi felügyelet tartalmát és terjedelmét, illetve jelzi, hogy milyen intézkedésig mehet el a nyilvántartó bíróság törvényességi felügyeleti jogkörében. A törvényességi felügyelet gyakorlásának részletes szabályait, valamint az eljárási szabályokat külön törvénynek kell rendeznie.

XI. Fejezet

A jogi személy határozatainak bírósági felülvizsgálata

Jelenleg több eltérő szabály is vonatkozik különböző jogi személyek határozatainak bíróság előtti megtámadására. A törvény álláspontja szerint ezek a szabályok egységesíthetők, és a jogi személyek általános szabályai között lehet rendezni azt, hogy milyen feltételek szerint lehet jogi személyek határozatainak bírósági felülvizsgálatát kérni. Egyértelművé teszi a törvény, hogy ez az intézmény nem a társasági döntéshozatal bírósági ítélettel való helyettesítését célozza, hanem kizárólag a határozatok jogsértő volta esetén vehető igénybe. A jogsértés fogalmát abban az értelemben tágan értelmezi a szabály, hogy a létesítő okiratba ütköző határozatot is felülvizsgálhatónak tartja ugyanúgy, mint a jogszabállyal ellentétes határozatokat. E körön kívül azonban a bíróság nem szólhat bele a társaság döntéseibe. Nem vizsgálhatja felül azok célszerűségét, gazdaságosságát, nem mérlegelheti a döntéshozatalban összeütköző érdekeket, csak azt ellenőrizheti, hogy a határozat nem jogsértő-e.

A határozat megtámadására irányuló eljárást a törvény a gazdasági társaságokra vonatkozó hatályos szabályok alapján modellezi, azzal az eltéréssel, hogy a perindítás szubjektív határidejének kezdő időpontjaként nem kizárólag a tudomásszerzést, hanem azt az időpontot jelöli meg, amikor a kellő körültekintéssel eljáró jogosult tudomást szerezhetett volna a határozatról, a jogvesztő határidőt pedig hosszabb időtartamban határozza meg, hiszen a szigorúbban meghatározott szubjektív határidő amúgy is akadályozza az indokolatlanul késedelmes megtámadásnak, viszont olyan esetekben, amikor a kellő körültekintéssel eljáró jogosultnak tudomására sem jut, hogy a jogi személy határozatot hozott, nem helyénvaló a megtámadási jogot túlzottan rövid idő elteltével megvonni.

A bíróság által hozható határozat továbbra sem terjedhet ki a jogi személy határozatának bíróság általi megváltoztatására, azonban arra szükség lehet, hogy a bíróság elrendelje a jogi személy megfelelő szervének újabb határozathozatalát, ezért ezt a lehetőséget a törvény megadja a bíróságnak.

A jogi személy határozatának megtámadása iránti perben hozott ítélet személyi hatályát a törvény csak akkor terjeszti ki a perben nem álló más megtámadásra jogosultra, ha a bíróság a határozatot hatályon kívül helyezte. Bárkinek a kérelmére történt is ez, a határozat nem hatályosulhat másokkal szemben sem: nem lehetséges az, hogy egy határozat csak bizonyos relációkban fejtse ki hatását, míg más személyek vonatkozásában nincs kötelező ereje. Nem indokolt azonban a személyi hatály kiterjesztése akkor, ha a bíróság a felperes keresetét elutasítja. Az, hogy egy felperes által felhozott okok alapján a bíróság nem találta jogsértőnek a jogi személy határozatát, még nem jelenti azt, hogy egy másik okra hivatkozással ne lehetne elérni a hatályon kívül helyezést. Újdonság a törvény azon rendelkezése, hogy csekély mértékű jogsértés esetén, ha a határozat jogsértő jellege nem veszélyezteti a jogi személy jogszerű működését, a bíróság megteheti, hogy csak megállapítja a jogsértés megtörténtét, de mellőzi a határozat hatályon kívül helyezését. Ez lehetővé teszi a rugalmasabb jogalkalmazást, kevésbé avatkozik be a társaság ügyeibe, ugyanakkor mégis kifejezi a jogsértés miatti rosszallást.

XII. Fejezet *Állandó könyvvizsgáló*

A törvény a törvényesség biztosítását szolgáló eszközként szabályozza a jogi személy állandó könyvvizsgálóját. Könyvvizsgáló alkalmazását nem teszi általánosan kötelezővé, a szabályozás arra az esetre vonatkozik csupán, amikor a jogi személy más jogszabályban előírt könyvvizsgálói feladatok ellátására vagy esetleg jogszabályi kötelezés nélkül is állandó jelleggel veszi igénybe könyvvizsgáló tevékenységét. Ilyen esetben a könyvvizsgálónak széles körű ellenőrzési jogokat kell biztosítani feladata hatékony megvalósítása érdekében. Ha ellenőrzése során a jogi személy vagyonának jelentős csökkenését vagy a vezető tisztségviselők, felügyelőbizottsági tagok felelősségét megalapozó körülményeket észlel, azt elsősorban a társasági döntéshozatal keretében kell megkísérelni rendezni, ennek elmulasztása esetén viszont a könyvvizsgáló kötelezettsége a törvényességi felügyeletet ellátó nyilvántartó bíróság értesítése. Természetesen a könyvvizsgálói működés részletes szabályairól továbbra is külön jogszabályok rendelkeznek.

VI. CÍM **MÁSODIK RÉSZ** **EGYESÜLET**

Az egyesület a magánjogi autonómia egyik legfontosabb biztosítója; szerepe és jelentősége kiemelkedő a magántulajdonra épülő társadalmakban. Évtizedek nem kielégítő szabályozását (az 1989. évi II. törvény közjogi szemléletű jogi rendjét és a Ptk. néhány rendelkezését) követően a magánjogi egyesület valós és érdemi jogi rendezést kap a törvényben. A - jogi személyekre vonatkozó általános szabályokkal együtt - hetven paragrafus normái magánjogi szemléletű, kellően részletes szabályozást jelentenek, és nagyobb jogbiztonságot garantálnak.

VII. CÍM **AZ EGYESÜLET FOGALMA, LÉTESÍTÉSE, TAGSÁGA**

1. Az egyesület személyek szabad akaratából létrejövő olyan jogi személy, amely tevékenységük koordinálásával valósítja meg a tagok közös célját. A hatályos szabályozást annyiban módosítja a törvény, hogy az egyesület definíciójában nem tekinti elengedhetlen feltételnek az önkormányzatiságot. Számos egyesületi formánál mára túlhaladottá vált ugyanis az a követelmény, hogy csak az egyesület tagjai közül választható a jogi személy vezető tisztségviselője; ez ma már nem tekinthető olyan jellemző tulajdonságnak, amelyet a törvényi meghatározásban külön ki kellene emelni. A jogi személyiség elismeréséhez szükséges stabilitást elsősorban az egyesületi cél megvalósításnak tartós volta és folyamatossága adja meg. Az egyesület létét és működését a tagság jeleníti meg. Ezért fontos a tagság nyilvántartása. Az egyesület tagság nem vagyoni tagság; kivételesnek tekinthető, hogy bizonyos egyesületek (biztosítási vagy más vagyonnevelők) tevékenysége vagyonneveléshez kapcsolódik. Az egyesületi vagyon védelmét szolgálja, hogy az egyesület nem lehet korlátlan felelősségű tagja más jogi személynek.

2. A törvény követi közelmúltunk hagyományát, és nem az engedélyezési rendszer, hanem a normatív rendszer alapján szabályozza a jogi személyként koncipiált egyesület létrejöttét. Ez a szabályozás nem érinti a személyek azon jogát, hogy jogi személyiség nélküli személyegyesületeket hozzanak létre, és azokban fejtsenek ki tevékenységet. Az egyesületi tagság a magánszféra része és magánügy; ezért annak nyilvánosságra hozásáról az illető személy maga jogosult szabadon dönteni. Egyesületet legalább tíz (természetes vagy jogi) személy - írásba

foglalt jognyilatkozattal, az alapszabály elfogadásával - hozhat létre. Az alapítás ügyletén alapuló jogi személy a bírósági nyilvántartásba vétel konstitutív aktusával jön létre. Az egyesület létesítésére egyébként a jogi személyek közös szabályait kell alkalmazni.

3. A hatályos szabályozással szemben a törvény deklarálja az egyesületi tag jogait és azt, hogy a tagokat egyenlő jogok illetik meg. Az egyes tagsági jogokat a törvény tematikus szerkesztéssel nevesíti, például a közgyűlés kapcsán. A szabályozás diszpozitív jellege megadja a tagoknak azt a szabadságot, hogy különleges jogállású tagsági viszonyt létesíthessenek: tiszteletbeli tagságot, támogató tagságot stb. hozhassanak létre. A tagsági jogokat a természetes személyek alapvetően személyesen gyakorolhatják, de az alapszabály lehetővé teheti a tagsági jogok képviselő útján történő gyakorlását. Elvi jellegű magatartási szabály, hogy a tag az egyesület által képviselt értékeket nem veszélyeztetheti. Ez az elvárás lojalitást követel meg a tagtól az egyesület irányában. A törvény meghatározza az egyesületi tagsági viszony létrejöttének és megszűnésének eseteit. Külön törvény egyéb megszűnési okokat is előírhat, például a díjfizetés késedelme a tagsági viszony megszűnésével járhat. A tagsági viszony megszűnési módjai között különbséget tesz a törvény a felmondás és kizárás között. Felmondás alkalmazására akkor van mód, ha a tag az alapszabályi feltételeknek nem felel meg, és emiatt az egyesület életében nem vehet részt. A tagsági viszony kizárás útján történő megszüntetése viszont szankciós jellegű. A kizárás eseteit és feltételeit az alapszabályban lehet (de nem kötelező) szabályozni, feltéve, hogy az alapszabály a törvényben megkívánt garanciális eljárási rendelkezéseket is tartalmazza.

VIII. CÍM

AZ EGYESÜLET ALAPSZABÁLYA ÉS SZERVEI

1. A törvény a jogi személy belső működésének kialakítását a magánjogi jogalanyok rendelkezési körébe sorolja. Ebből következik, hogy a tagok az egyesület belső szabályait az alapvető egyesületi tulajdonságok megtartásával jórészt szabadon határozhatják meg. A jogi személyekre vonatkozó általános szabályokon túlmenően az egyesület a tagokra bízta az egyesület életét meghatározó alapszabályi rendelkezések kidolgozását, lényegében csak azokat a szabályozási kérdéseket határozza meg, amelyek körében az alapszabálynak tartalmaznia kell rendelkezéseket. Ilyen, az alapszabályban rendezendő kérdés az egyesület szervezete és az egyes szervek kapcsolata. A kötelezően szabályozandó kérdések közül kiemeljük még az összeférhetlenség esteinek meghatározását. Amint a tagsági viszonnál említettük, nem kötelező eleme az alapszabálynak a tagi kizárás szabályozása. A tagok dönthetnek úgy, hogy az adott egyesület nem kívánja a tagságnak ezt a megszüntetési módját bevezetni; viszont ha szerepeltetik a kizárást az egyesület alapszabályában, akkor annak garanciális rendelkezéseit is szabályozniuk kell. Az egyesület alapszabálya egyéb kérdéseket is rendezhet.

2. A törvény az egyesület legfőbb szervét közgyűlésnek, illetve küldöttgyűlésnek hívja; meghatározza a legfontosabb hatásköröket, de ennek részleteit a felek autonóm szabályozása körébe utalja. A törvényi szabályok rögzítik a közgyűlés hatáskörébe tartozó kérdéseket, amelyek több új elemmel bővülnek a hatályos szabályozáshoz képest. Az új szabályozás kimondja a közgyűlés magánjellegét, előírja, hogy azon kik és milyen jogokkal vehetnek részt. A közgyűlés eljárási rendelkezései is újak, a részleteket a tagoknak az alapszabályban kell meghatározniuk.

Az egyesület ügyvezetése - a tagok választása szerint - lehet egyszemélyi vagy testületi, és tetszőlegesen alakítható ki az ügyvezetés alá tartozó végrehajtó-adminisztráció szerv (titkárság vagy hasonló). A törvény ezt is az egyesületi tagságra bízta. Meghatározza az ügyvezetés alapvető kötelezettségeit, ezzel jogbiztonságot teremt az ügyvezetők felelősségét illetően is. Az ügyvezető felelős az egyesület napi ügyintézéséért, az egyesület vagyonának kezeléséért, a vagyonvesztés esetében a szükséges intézkedések megtételéért, a közgyűlés összehívásának a kötelezettségével a tagok értesítéséért.

A törvény két esetben kötelezővé teszi felügyelőbizottság létesítését. Kötelező felügyelőbizottságot létrehozni, ha a tagok több mint fele nem természetes személy. Ennek oka az, hogy jogi személy egyesületi tagsága esetén a képviselt és a képviselők közti lehetséges érdekellentétben gyakran a visszaélés veszélye rejlik. Száz főt meghaladó tagság esetében is kötelező a felügyelőbizottság létesítése; ilyen nagy létszámú tagság mellett a felügyelőbizottság elengedhetetlen az ügyvezetés hathatós és folyamatos ellenőrzéséhez.

IX. CÍM

AZ EGYESÜLET MEGSZŪNÉSE

A törvény lehetővé teszi, hogy egyesület más egyesülettel (egyesületekkel) egyesüljön vagy szétváljon két vagy több egyesületre. Az új jogi személynek mindenképpen egyesületnek kell lennie. A jogutódlással történő megszűnés az egyesület megújulását jelenti.

Az egyesület élete elválaszthatatlan a céljától. Ezért az egyesületi cél elérése vagy annak lehetetlenné válása okszerűen az egyesület megszűnéséhez vezet. A megszűnés további oka lehet az, ha a tagok száma hat hónapon

keresztül az előírt taglétszám-minimum alatt marad. A megszűnési okok bármelyikének bekövetkezése esetén a vezető tisztségviselőknek szükséges intézkedést meg kell tenniük.

Az egyesületnek a hitelezői igények kielégítése után megmaradó vagyona az eredeti célt kell, hogy szolgálja. Ezért a törvény az egyesület jogutód nélküli megszűnésének esetére azonos vagy hasonló célú közhasznú szervezetnek rendeli juttatni a megmaradó vagyont. A törvény meghatározott személyeknek anyagi jogi igényt és perbeli legitimációt biztosít az egyesület vezető tisztségviselővel szembeni kártérítési igény érvényesítéséhez, ha ez utóbbiak magánjogilag felelősek az egyesület megszűnésért.

A törvény szerint az egyesületi jogvitákra a tagok választottbírói eljárást köthetnek ki. Ezúton a jogviták intézésének gyors, hatékony és nem nyilvános módja és ezzel egyben az egyesületi autonómia erősítése válik lehetővé.

HARMADIK RÉSZ GAZDASÁGI TÁRSASÁG

A törvény a hatályos szabályozástól eltérően a Polgári Törvénykönyvbe integrálja a gazdasági társaságokra vonatkozó szabályozást. Ezt a megoldást az teszi lehetővé, hogy a gazdasági társaságok alapvetően a magánautonómia viszonyaira épülve működnek, nemcsak jogalanyiságuk, hanem a belső viszonyaik is - ideértve keletkezésüket, működésüket és megszűnésüket is - egymás mellé rendelt, egyenjogú jogalanyok vagyoni jellegű viszonyai, amelyek magánjogi módszerekkel szabályozhatók. Az elvi lehetőségen túl a kódexben való szabályozás szükséges is, mert a magánjog átfogó kódexéből nem hiányozhat egy széles kört felölelő jogi személy típus szabályozása. Szabályozástechnikai értelemben e módszer segítségével a gazdasági társaságok szabályozása közvetlenebb kapcsolatba kerül a jogi személyekre vonatkozó általános szabályokkal, és ezzel kiküszöbölhetők az esetleges ellentmondások, illetve a felesleges párhuzamosságok. De közelebb kerülnek így a gazdasági társasági jogi szabályok a polgári jog egyéb olyan területeihez is: a dologi jogi, a kötelmi jogi, a házassági vagyoni jogi és az öröklési jogi szabályokhoz, amelyek számos ponton érintkeznek a társasági joggal. Európa több mértékadó kodifikációja (a svájci, az olasz és a holland) hosszú ideje hasznosítja az integrált szabályozás ezen előnyeit.

XXII. CÍM AZ ALAPÍTVÁNY FOGALMA, LÉTESÍTÉSE, VAGYONA

A jogi személyek létesítésére vonatkozó általános rendelkezések az alapítványokra is alkalmazandók; ezért a törvény e fejezetben csak a speciális szabályokat tartalmazza. Az alapítványt létesítő alapítói jogügyletet írásba kell foglalni. Több alapító - ha eltérően ne állapodnak meg - együttes joggyakorlásra jogosultak. Ez azt jelenti, hogy az alapítók minden egyes alapító intézkedést egyetértésben tudnak megtenni. Az alapítványt létesítő jogügylet visszavonására csak a nyilvántartásba vétel jogerőre emelkedését megelőzően kerülhet sor, több alapító esetén szintén csak együttesen.

Az alapítók mellett a törvény nevesíti a csatlakozót, aki a már létező alapítvány részére juttat vagyont. A csatlakozás feltételeit az alapító okiratban kell az alapítónak meghatároznia. Ha az alapító okirat nem tér ki a csatlakozás lehetőségére, az alapítvány jellege alapján döntendő el, hogy nyílt vagy zárt alapítványról van-e szó, és a csatlakozás megengedett-e vagy sem. A csatlakozónak az alapító az alapító okiratban meghatározott jogokat biztosíthat. A csatlakozó az alapító döntése szerint az alapítót megillető jogokat is megszerezheti. Ez utóbbi esetben a csatlakozó - az alapító okirat ellenkező kikötésének hiányában - az alapítóval (alapítókkal) együttes joggyakorlásra jogosult. A csatlakozót tehát - a jelenlegi szabályozással ellentétben - az alapítvány működését érdemben befolyásolni képes jogok illethetik meg. Ezzel a szabályozással a törvény a vagyont veszített alapítványok tőkésítésének előmozdítását kívánják lehetővé tenni.

A vagyon fogalmára és mibenlétére a jogi személyekre vonatkozó általános szabályok alkalmazandók; minimális vagyonnagyságot a törvény nem határoz meg. Részletesebb szabályozást ad ugyanakkor az alapítói vagyontartásra. A törvény a vagyoni juttatás teljesítéséhez köti az alapítói jogok korlátlan gyakorolhatóságát. Az alapítónak az alapítvány nyilvántartásba vételtől számított egy éven belül teljes egészében át kell ruháznia az alapítványra az alapító okiratban rendelt vagyont, hogy az alapítvány képes legyen tevékenységét megvalósítani. Ennek a szabálynak az is célja, hogy egyértelműen elszakítsa és elhatárolja az ajándékozási szabályoktól az alapítványi vagyontartást. A szabály lehetséges szankciója az, hogy a nyilvántartó bíróság felfüggeszti a késedelembe esett vagy nem teljesítő alapító alapítói jogainak gyakorlását. A törvény kimondja a kuratórium kötelezettségét is a vagyoni juttatás követelésére; e kötelezettség elmulasztása súlyos jogszabálysértésnek minősül.

Az alapítvány vagyont elődlegesen magától az alapítótól védi a törvény: az alapítói vagyontartás nem vonható vissza; sem közvetlenül, sem kerülő úton - harmadik személy segítségével - nem kerülhet vissza az alapítóhoz. Az alapító kivételesen lehet az alapítvány kedvezményezettje; akkor, ha az alapítvány célja az alapító

tudományos vagy művészeti alkotásainak gondozása. A törvényi szűkítés a szerzői jogokkal védett javakhoz képest tudatos. Más szerzői jogok kezelésére is létesíthető alapítvány, de nem az alapító kedvezményezetté tételével. A törvény által meghatározott szolgáltatások, nevezetesen: gondozás, tartás, iskoláztatási költségek viselése tekintetében az alapító és a csatlakozó hozzátartozói kedvezményezettjei lehetnek az alapítványi vagyonnak. Ez a rendelkezés családi alapítvány létesítését teszi lehetővé, amellyel a család tagjainak tartása, nevelése, iskoláztatása akár több generációra is biztosíthatóvá válik.

A törvény meghatározza a kedvezményezett fogalmát, aki az alapítvány jogosultja, az alapítványi vagyon valós címzettje, a vagyon felhasználásának cél szerinti alanya. A kedvezményezett törvényi meghatározására szükség van, hogy a kedvezményezett - az alapító döntése alapján - jogokat kaphasson, továbbá, hogy a kizárási és összeférhetlenségi szabályok érvényesülni tudjanak. A kedvezményezett az alapítványi juttatást perrel a törvényi konjunktív feltételek teljesülése esetén követelheti.

Az alapítványi vagyon kezelésének szabályait az alapítónak az alapító okiratban kell meghatároznia. Az alapítvány alapvetően csak a juttatott vagyon hozadékait használhatja fel; a vagyon felélésére csak akkor jogosult, ha erre az alapító kifejezetten felhatalmazza. Erre a törvény az alapító okirat kötelező tartalmának meghatározása körében közvetetten ad szabályt.

XXIII. CÍM AZ ALAPÍTVÁNY LÉTESÍTÉSE VÉGINTÉZKEDÉSSSEL

Alapítvány létesíthető halál esetére is, de csak végrendeletben vagy öröklési szerződésben, halál esetére szóló ajándékozásban nem. A végintézkedésnek tartalmaznia kell az alapító okiratot. Az alapítvány nyilvántartásba vételére csak az alapító halála után kerülhet sor, ezért a törvény egy a kuratóriumba kijelölt személyt hatalmazza fel arra, hogy az alapítvány nyilvántartásba vétele iránt eljárhasson. Ha a kuratóriumi tag nem vállalja ezt a feladatot, a bíróság ügygondnokot rendel ki a nyilvántartásba vétel intézésére. A halál esetére történő alapítványrendeletnél az alapítvány a létesítő halála után jön létre. Annak érdekében, hogy az ekként létesített alapítvány örökölni tudjon az alapító után, a törvény kimondja, hogy az alapítvány az alapító halálának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre.

A halál esetére szóló alapítványrendelet különleges esete a meghagyás formájában történő létesítés. Ilyen esetben az alapító-örökhagyó meghagyást rendel, a meghagyásként létesítendő alapítvány alapítója már nem ő, hanem a meghagyás kötelezettje, a végintézkedés valamelyik jogosultja lesz. Ha a kijelölt alapító nem teljesíti az örökhagyó rendelkezését, a bíróság ítéletével pótolja és hozza létre az alapító okiratot, és kötelezi a meghagyás kötelezettjét a vagyon juttatására.

Ha a halál esetére rendelt alapítvány nem tud létrejönni, a hatályos szabályozással egyezően az alapítványrendelet közérdekű meghagyásnak kell tekinteni, ha az alapítvány célja a közérdekű lett volna. Magáncélú alapítványrendelet esetében pedig a vagyon a hagyaték részét képezi, és az örökösöket illeti.

XXIV. CÍM AZ ALAPÍTÓ OKIRAT

A törvény a Ptk.-nál részletesebben szabályozza az alapító okirat kötelező tartalmi elemeit. Ezekről a kérdésekről az alapítónak az alapító okiratban rendelkeznie kell. E mellett a törvény - a korábbi bírói gyakorlat ellenkező felfogásával szemben: egyértelműen példálódzó módon - felsorol olyan kérdéseket is, amelyeket az alapító az alapító okiratban szabályozhat. Az új szabályozás alapvetően diszpozitív a jogi személy belső viszonyainak a kialakítása terén, ezért a törvényben meghatározottakhoz képest az alapítónak meglehetősen szabadsága van az alapítvány szervezetének és működésének kialakítása terén. A törvény különbséget tesz a vagyon kezelése és felhasználása között. Erre azért van szükség, mert az alapítónak kell döntenie abban is, hogy célja megvalósítására az alapítvány magát a vagyont is felhasználhatja vagy csak a vagyon hozadékait fordíthatja működésére és célja megvalósítására, esetleg e két lehetőséget valamilyen módon kombinálnia kell. Az alapító jogosult abban döntenie, hogy a kuratóriumi tevékenységért jár-e díjazás, és az mekkora, de e döntési hatáskört átruházhatja más alapítványi szervre is, például a felügyelőbizottságra. A törvény az alapító okirat értelmezésére külön normát alkot, amely eltér a jogügyleti értelmezés általános szabályától, és az akarati elvet kodifikálja.

A törvény az alapító okirat módosításakor is kizárja a vagyonelvonás lehetőségét, ezzel is védve az alapítványi vagyonnak az alapító okiratban meghatározott céltól eltérő felhasználását. Ezt azzal éri el a törvény, hogy az alapítvány célja fő szabály szerint nem is módosítható. Erre csak kivételes esetben kerülhet sor: ha a cél megvalósult vagy lehetetlenné vált, és az új célra maradt még elegendő vagyon. A törvény ezekben a kivételes esetekben abból indul ki, hogy a jogi személy túlélheti célját, mert a forgalom biztonságát jobban szolgálja, ha továbbra is életben marad. A cél módosítása adott esetben új csatlakozó belépésével és utólagos vagyonjuttatással összekötve is megtörténhet.

XXV. CÍM

AZ ALAPÍTÓI JOGOK GYAKORLÁSA

Az alapítvány alapítója az alapítvány szervezetének része, hiszen számos alapítványi jogosultságnak és kötelezettségnek ő az alanya. Ezen jogok gyakorlását az alapító halála vagy jogutód nélküli megszűnése esetére is biztosítani kell. A törvény szerint az alapítói jogok és kötelezettségek akkor ruházhatók át, ha az alapító a vagyoni juttatást teljesítette. Az alapító halála vagy jogutód nélküli megszűnése esetére kinevezheti jogutódját. Ez speciális jogutódlás, kívül esik az öröklésen. Változás a hatályos joghoz képest, hogy az alapító egyes jogok gyakorlására alapítványi szervet is kijelölhet: kuratóriumot, felügyelőbizottságot, tanácsadó testületet vagy más - ellenőrzéssel vagy egyéb feladattal - felruházott szervet. Ennek a részleteit az alapító okiratban kell az alapítónak kidolgoznia. Minden egyes esetben fontos törvényi korlát, hogy a kinevezett szerv a vele kapcsolatos alapítói jogok gyakorlására nem jogosult, és nem láthatja el saját ellenőrzését. Ezért célszerű az alapító jogokat (az irányító, az ellenőrző és az információs jogokat) szétosztani az alapító okiratban az egyes alapítványi szervek között. Az alapító okirat kisebb, technikai jellegű módosításaira vonatkozó joggal (például címváltozás) a kuratórium is felruházható. Ha nincs megfelelő személy vagy szerv, az alapító jogokat a nyilvántartó bíróság gyakorolja. Ez nem azt jelenti, hogy a bíróság maga intézkedik az alapítvány belügyeiben, hanem azt, hogy erre kijelöl egy személyt, és ellenőrzi az illető működését.

Az alapítók dönthetnek úgy is, hogy jogaikat nem együttesen, hanem testületben gyakorolják. Választhatják az egyesületi szabályokat is; ebben az esetben a határozatképesség a többségi elven alapul, a szavazás pedig a jelenéten múlik, és egy alapító távolléte vagy makacssága nem tudja megbénítani az alapítvány életét. Az alapítók választhatják végül a kft. taggyűlési szabályainak alkalmazását is, a szavazati jogok mértékét szabadon állapíthatva meg.

XXVI. CÍM

AZ ALAPÍTVÁNY SZERVEI

A törvény alapítványi szervként kötelező jelleggel csak kuratórium megalakítását írja elő. Az alapító - a magánautonómia talaján - további alapítványi szervek létesítéséről: ellenőrző, tanácsadó esetleg más szerv létrehozásáról is dönthet. Alapítványi szervek létesítését indokolhatja az alapítói jogok egy részének átruházása, a hatáskörök megosztása, eljárási szabályokkal a kedvezményezettek kiválasztásának szabályozása, belső ellenőrzési rendszer kialakítása, kedvezményezetti gyűlés részére információs jogok biztosítása, és sok minden más, amit az élet a racionális szervezet kialakítása érdekében szükségessé tehet. Ezen szervek hatásköre nem csorbíthatja a kuratóriumnak, a felügyelőbizottságnak és a könyvvizsgálónak a törvényben biztosított jogait.

Az alapítvány ügyvezető szervét a törvény a köznyelvben elfogadott néven kuratóriumnak hívja. A kuratóriumnak három természetes személyből kell állnia. Az alapító nagyobb létszámú kuratóriumot is nevezhet, és dönthet úgy is, hogy az alapítvány ügyvezetői feladatait egyetlen személy: a kurátor lássa el. A kuratórium tagjai az alapítvány vezető tisztségviselői, akikkel kapcsolatban a törvény - a jogi személyekre vonatkozó általános szabályokban lefektetettek kivül - az alapító és a kedvezményezett tekintetében határoz meg kizárási és összeférhetlenségi szabályokat. A kuratórium elnökét az alapító jogosult kijelölni, ha ezt a jogot az alapító okiratban fenntartotta magának, vagy más alapítványi szervet nem hatalmazott fel erre. Ilyen alapító okirati rendelkezések hiányában a kuratóriumi tagok egymás közül választanak elnököt. A kuratórium ülésének évi egyszeri kötelező összehívására vonatkozó rendelkezés fontos garanciális jellegű szabály az alapítvány folyamatos működése érdekében. Ugyanezen célból teszi lehetővé a törvény, hogy a kuratórium ülésének összehívását bármely kuratórium tag elérje.

Az alapító szabad belátása alapján dönthet felügyelőbizottság létesítéséről. A felügyelőbizottság a kuratórium (és az esetleges más alapítványi szerv) működését ellenőrzi, és az alapítónak számol be. Bizonyos vagyon-nagyság esetén ajánlott az alapítvány belső ellenőrzésének kialakítása az esetleges visszaélések megelőzése céljából. A jogi személyek általános részének vonatkozó szabályait itt is alkalmazni kell.

XXVII. CÍM

AZ ALAPÍTVÁNY ÁTALAKULÁSA ÉS MEGSZŪNÉSE

Az alapítvány - az alapító vagy az erre feljogosított alapítványi szerv döntése alapján - megszűnhet jogutódlással vagy jogutód nélkül. Más jogi formába az alapítvány nem alakulhat át; kizárólag alapítvánnyal (adott esetben: többel) egyesülhet, és (két vagy több) alapítványra válhat szét. Az eredeti alapítványi célt a jogutódlásnál meg kell őrizni, szétválásnál értelemszerűen elegendő, ha az egyik jogutód viszi tovább az eredeti célt. Több cél esetében a jogutód alapítványok osztozhatnak a célokon. A jogi személyek általános szabályait itt is figyelembe kell venni.

Az alapítvány - ha határozatlan időre alapították - csak akkor szüntethető meg, ha célját megvalósította vagy az lehetetlenné vált, és módosításra nincs lehetőség. Az alapító egyéb okból nem dönthet az alapítvány megszüntetéséről. A megszünetési okok beállta esetén az alapító dönthet a cél módosításáról, az alapítvány egyesüléséről vagy más olyan megoldásról, amely az alapítvány részben vagy egészben való megújulását szolgálja. Ha az alapító az alapítvány fennmaradása érdekében nem hoz intézkedést, a kuratóriumnak a megszünetési ok beálltát be kell jelentenie a nyilvántartó bírósághoz. A nyilvántartó bíróság felülvizsgálhatja a kuratórium bejelentésének megalapozottságát, és dönthet a megszünetési eljárás lefolytatásáról vagy annak elutasításáról. A törvény a kuratórium tagjainak személyes felelősségét állapítja meg a késedelmes megszünetetésből eredő károkozásokért, ezzel is arra ösztönözve a kuratóriumot, hogy megfelelő időben, lehetőleg további adósságok halmozása nélkül döntsön az alapítvány megszünetetéséről.

A jogutód nélkül megszűnő alapítvány vagyonára az alapító okiratban kijelölt személy tarthat igényt. Az alapítvány részére vagyont juttató személy (alapító, csatlakozó) és az ő hozzátartozói csak annyi vagyont kaphatnak az alapítvány jogutód nélküli megszűnetése esetén, amennyit az alapítvány rendelkezésére bocsátottak. Az alapítvány ugyanis nem szolgálhat ingyenes vagyonszerzési csatornaként. Ha az alapító okirat nem tartalmaz jogosultat, vagy az nem képes vagy nem akarja a vagyont elfogadni, akkor az alapító joga, hogy a fennmaradó vagyonról döntsön. A jogutód nélkül megszűnő alapítvány vagyonának jogosultja csak azonos vagy hasonló célú alapítvány vagy egyesület lehet. Ha nincs alapítói rendelkezés, vagy az nem tud teljesedésbe menni, akkor a nyilvántartó bíróság jelöli ki a vagyon jogutódját, miután a kuratórium és a felügyelőbizottság véleményét kikérte.